

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 stycznia 2025 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dawid Miąsik (przewodniczący)

SSN Piotr Prusinowski

SSN Krzysztof Rączka (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa D. G.
przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w B.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 29 stycznia 2025 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku
z dnia 25 listopada 2022 r., sygn. akt V Pa 5/22,

**uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi
Okręgowemu w Białymstoku do ponownego rozpoznania i
rozstrzygnięcia o kosztach postępowania kasacyjnego.**

Piotr Prusinowski Dawid Miąsik Krzysztof Rączka
[SOP]

UZASADNIENIE

Wyrokiem z 25 listopada 2022 r., sygn. akt V Pa 5/22, Sąd Okręgowy w Białymstoku oddalił apelację powoda D. G. od wyroku Sądu Rejonowego w Białymstoku z 18 stycznia 2022 r., sygn. akt VI P 300/20, którym Sąd pierwszej instancji oddalił powództwo o odszkodowanie wniesione przeciwko Skarbowi Państwa – Izbie Administracji Skarbowej w B..

D. G. wystąpił z pozwem przeciwko Skarbowi Państwa - Izbie Administracji Skarbowej w B. wnosząc ostatecznie o zasądzenie odszkodowania w kwocie 42.446 zł. Wskazał, że bezpodstawnie i bezprawnie nie zaproponowano mu kontynuowania służby. Zmuszony został do przyjęcia propozycji umowy o pracę, gdyż inaczej pozbawiony byłby źródła utrzymania. Wniósł również o zasądzenie na swoją rzecz kosztów procesu.

Strona pozwana w odpowiedzi na pozew wniosła o jego oddalenie w całości i zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy w Białymstoku wyrokiem z 18 stycznia 2022 r., sygn. akt VI P 300/20, oddalił powództwo (pkt I) oraz zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 2.700 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt II).

W sprawie ustalono, że powód był funkcjonariuszem, zatrudnionym na podstawie administracyjnego stosunku służby w Referacie Procedur Celnych i Obsługi Przedsiębiorców II Urzędu Celnego w B.. Okresowo przenoszony był do pełnienia obowiązków w Referacie Akcyzy i Gier Urzędu Celnego w B.. Od 1 marca 2017 r. pełnił służbę na stanowisku młodszego eksperta Służby Celnej.

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w B. działając na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy z 16 listopada 2016 r. przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948 ze zm.) złożył powodowi propozycję zatrudnienia od 1 czerwca 2017 r. na stanowisku pracowniczym, na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony jako ekspert skarbowy w Dziale Postępowania Celnego, Drugim Referacie Postępowania Celnego w [...] Urzędzie Celno-Skarbowym w B.. Powód tę propozycję przyjął, wskazując że jej przyjęcie jest konsekwencją jego sytuacji życiowo-osobistej. Pismem z 27 maja 2019 r. dyrektor pozwanej zwracał się do powoda o wskazanie, czy jest zainteresowany zmianą

podstawy zatrudnienia na stosunek służby, lecz powód nie wyraził zainteresowania ww. możliwością.

W apelacji od wyroku Sądu pierwszej instancji powód zarzucił naruszenie art. 78 u.s.c., art. 82 u.s.c, art. 87 u.s.c, art. 91 u.s.c., art. 96 u.s.c, art. 98 u.s.c, art. 101 u.s.c., art. art. 104 u.s.c., art. 105 u.s.c. art. 125 u.s.c. w zw. z art. 165 ust. 3 p.w. KAS, art. 153 KAS, art. 154 KAS, art. 158 KAS i art. 176 KAS; art. 11 k.p. w zw. z art. 165 ust. 7 p.w. KAS, art. 170 p.w. KAS i art. 171 p.w. KAS; art. 104 u.s.c. ewentualnie (od dnia wejścia w życie ustawy o KAS 1 marca 2017 r.), art. 179 KAS w zw. z art. 146 ust. 2 i ust. 3 KAS, art. 180 KAS; art. 165 ust. 7 w zw. z art. 165 ust. 3 p.w. KAS; art. 165 ust. 7 p.w. KAS w zw. z art. 56 k.p.; art. 11² k.p. w zw. z art. 300 k.p. w zw. art. 471 k.c.; art. 35 § 1 ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych z dnia 28 lipca 2005 r. (Dz.U. z 2021 r., poz. 2257, tj. z 7 grudnia 2021 r.); art. 233 k.p.c.; art. 233 k.p.c. w zw. z art. 243² k.p.c. w zw. z art. 244 § 1 k.p.c.; art. 232 k.p.c.; art. 228 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c. w zw. z art. 365 § 1 k.p.c.; art. 228 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c. w zw. z art. 365 § 1 k.p.c.; art. 228 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 15 § 1 pkt 2 i pkt 3 p.p.s.a. oraz ewentualnie art. 45 k.p. w zw. z art. 471 k.p. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z art. 415 k.c.

Sąd Okręgowy oddalił apelację jako niezasadną.

Sąd odwoławczy wskazał, że Sąd Rejonowy dokonał prawidłowych ustaleń i wydał trafne, odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Logicznie uzasadnił swoje stanowisko. Sąd Okręgowy w całej rozciągłości podzielił zarówno ustalenia faktyczne, jak i ocenę prawną Sądu pierwszej instancji. Odnosząc się do zarzutów apelacji Sąd drugiej instancji zaznaczył, że w żaden sposób nie podważają one prawidłowości rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego. Ocena prawna zawarta w rozstrzygnięciu Sądu pierwszej instancji obejmująca dokonaną przez ten Sąd wykładnię zastosowanych przepisów prawa materialnego nie wzbudziła zastrzeżeń Sądu Okręgowego.

W ocenie Sądu Okręgowego za chybiony należało uznać zarzut naruszenia art. 233 k.p.c. Zdaniem Sądu odwoławczego, nie można było postawić Sądowi pierwszej instancji zarzutu naruszenia art. 233 k.p.c. Sąd ten bowiem wszechstronnie rozważył zebrany w sprawie materiał dowody i na jego podstawie sformułował wnioski zgodnie z zasadami logiki i doświadczenia życiowego. Natomiast powód nie

wykazał w apelacji, na jakim etapie rozumowania Sąd pierwszej instancji popełnił jego zdaniem błąd i wyciągnął nielogicznie wnioski. Przeciwnie, skarżący skupił się jedynie na kwestionowaniu dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny, zaś przytaczane przez niego argumenty miały w rzeczywistości charakter polemiczny z ustaleniami i rozważaniami poczynionymi przez Sąd pierwszej instancji.

Podnosząc powyższy zarzut powód wskazywał na wybiórcze uwzględnienie przez Sąd zeznań Dyrektora IAS w B. - W. O. oraz uwzględnienie zeznań świadków M. H. i M. F., a także pominięcie dowodu z przesłuchania powoda. Sąd drugiej instancji zauważył, że Sąd Rejonowy uwzględniając dowód z zeznań świadków nie naruszył przepisów prawa procesowego. Zwalczanie zasady swobodnej oceny dowodów nie może bowiem polegać tylko na przedstawieniu własnych, korzystnych dla skarżącego ustaleń stanu faktycznego, opartych na własnej ocenie i fragmentarycznym prezentowaniu dowodów, lecz konieczne jest - przy posłużeniu się argumentami jurydycznymi wykazanie, że przewidziane art. 233 § 1 k.p.c. kryteria oceny wiarygodności i mocy dowodów zostały naruszone, co miało wpływ na wynik sprawy (wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z 7 lipca 2021 r., V AGa 46/21). Powyższe naruszenie nie zostało wykazane przez powoda. Sąd odwoławczy podkreślił, że zgodnie z art. 227 k.p.c. przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie. Zdaniem Sądu, pominięte zostały dowody nie mające dla sprawy istotnego znaczenia, tzn. wobec wybranego przez powoda roszczenia udowodnienie okoliczności, o których mowa we wniosku dowodowym, nie mogłoby zmienić rozstrzygnięcia sądu.

Sąd Okręgowy wskazał, że skarżący podnosił zarzut dotyczący obrazy art. 232 k.p.c. oraz art. 233 § 1 k.p.c. w zw. z art. 243² k.p.c. w zw. z art. 244 § 1 k.p.c. Po dokonaniu analizy Sąd Okręgowy nie podzielił jego zasadności. Zdaniem strony powodowej Sąd pierwszej instancji dopuścił się naruszenia art. 232 k.p.c. poprzez niedopuszczenie z urzędu dowodu z przesłuchania świadków. Sąd odwoławczy podkreślił jednak, że to na powodzie spoczywa obowiązek udowodnienia faktów uzasadniających jego roszczenie, a na stronie pozwanej obowiązek udowodnienia okoliczności uzasadniających jej wniosek o oddalenie powództwa. O tym natomiast, co strona powinna udowodnić w konkretnym procesie decyduje przede wszystkim przedmiot sporu, prawo materialne regulujące określone

stosunki prawne oraz prawo procesowe normujące zasady postępowania dowodowego. Działanie sądu z urzędu, jakkolwiek nie wynika to wprost z treści art. 232 k.p.c., ma charakter wyjątkowy, co jest skutkiem obowiązywania w procesie cywilnym zasady kontradyktoryjności. Potrzeba takiej aktywności sądu może być uzasadniona przykładowo: wyjątkową nieporadnością strony, która nie potrafi skorzystać z udzielanych jej pouczeń o uprawnieniach procesowych, ochroną przed prowadzeniem procesu fikcyjnego lub uzasadnioną w świetle okoliczności sprawy obawą wydania orzeczenia oczywiście nieprawidłowego. Żadna z podanych sytuacji w badanym przypadku nie miała miejsca. Nic nie stało na przeszkodzie, aby powód złożył stosowny wniosek dowodowy. Natomiast art. 233 k.p.c. uprawnia sąd do oceny wiarygodności mocy dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia materiału. Z jednej zatem strony sąd orzekający uprawniony jest do oceny tychże dowodów według własnego przekonania, z drugiej natomiast sam jest zobowiązany do wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Uprawnienie sądu do oceny dowodów według własnego przekonania nie oznacza oczywiście dowolności w tej ocenie, bowiem poza sporem winno być, iż dokonując tej oceny sąd nie może ignorować zasad logiki, osiągnięć nauki, doświadczenia czy też wyciągać wniosków nie wynikających z materiału dowodowego. Dopuszczenie się obrazy art. 233 k.p.c. przez sąd może więc polegać albo na przekroczeniu granic swobody oceny wyznaczonej logiką, doświadczeniem, zasadami nauki albo też na niedokonaniu przez sąd wszechstronnego rozważania sprawy. W tym drugim przypadku wyciągnięte przez sąd wnioski mogą być logiczne i zgodne z doświadczeniem życiowym, jednakże sąd czyni je w oparciu o część materiału dowodowego, a pozostałą część tego materiału, która pozwoliłaby na wyciągnięcie innych wniosków, pomija. Jak wspomniano swobodna ocena dowodów rozumiana jak wyżej jest prawem sądu orzekającego - stąd kontrola prawidłowości tej oceny dokonywana przez sąd odwoławczy musi być z reguły ostrożna, pamiętać bowiem należy o tym, iż sąd odwoławczy w tym zakresie dokonuje prawidłowości oceny dowodów, których sam nie przeprowadził. Podobna wykładnia art. 233 § 1 k.p.c. była przedmiotem licznych orzeczeń Sądu Najwyższego (por. m. in. wyrok z 27 września 2002 r., II CKN 817/00; wyrok z 16 kwietnia 2002 r., V CKN 1446/00; wyrok z 14 marca 2002 r., IV CKN 859/00).

W ocenie Sądu Okręgowego, Sąd Rejonowy prawidłowo przeprowadził postępowanie dowodowe, nie przekraczając granicy wyznaczonej dyspozycją art. 233 k.p.c., oraz dokonał trafnych ustaleń faktycznych. Ponadto ocena materiału dowodowego została dokonana przez Sąd pierwszej instancji w sposób bezstronny, zgodnie z zasadami wiedzy i logicznego rozumowania oraz doświadczeniem życiowym. Sąd w sposób przekonujący i dokładny opisał, na jakiej podstawie ustalił stan faktyczny w niniejszej sprawie, szczegółowo analizując złożone w sprawie zeznania oraz wszystkie dokumenty, którymi posługiwały się strony dochodząc swoich racji. Zebrany w sprawie materiał dowodowy stanowił precyzyjną podstawę, która pozwoliła Sądowi pierwszej instancji na weryfikację słuszności roszczenia powoda.

Nieuzasadniony okazał się również zarzut naruszenia art. 228 k.p.c. Powód z jednej strony wskazał, że Sąd pierwszej instancji wybiórczo odniósł się do określonych przez niego orzeczeń, natomiast z drugiej strony podnosił, że Sąd Rejonowy błędnie uznał, iż funkcjonariusz Służby Celnej, który przyjął tzw. propozycję pracy nie może wnosić do Sądu Pracy roszczenia o przywrócenie do służby ewentualnie roszczenia o odszkodowanie. Należy jednak zauważyć, że powód nie został pozbawiony możliwości dochodzenia swych praw przed sądem powszechnym. Możliwość dochodzenia roszczeń nie oznacza jednak, że dochodzenie to przyniesie pozytywny skutek poprzez uwzględnienie roszczeń powoda. Sprawa powoda została rozpoznana przez Sąd Rejonowy, co w sposób oczywisty potwierdza jego prawo do dochodzenia roszczenia. Prawo to nie jest jednak powiązane z oczekiwanym przez powoda wynikiem procesu. Należy również zauważyć, że sąd może odnosić się do orzeczeń innych sądów zapadłych w innych sprawach, jednakże nie jest automatycznie związany takimi wyrokami. Pod uwagę należy wziąć fakt, że orzecznictwo sądów nie zawsze jest jednolite, a w zbliżonych stanach faktycznych mogą zapadać wyroki o zróżnicowanej treści. Dlatego też każda sprawa wymaga przeprowadzenia indywidualnej analizy, co w niniejszej sprawie zostało prawidłowo dokonane przez Sąd Rejonowy w Białymstoku.

Przechodząc do analizy zawartych w apelacji zarzutów naruszenia prawa materialnego Sąd drugiej instancji wskazał, że nie ma racji strona powodowa twierdząc, iż z art. 165 ust. 7 przepisów wprowadzających ustawę o KAS wynikał

obowiązek Dyrektora IAS w B. złożenia powodowi propozycji dalszego pełnienia służby. W orzecznictwie sądów administracyjnych ugruntowany jest pogląd, iż właściwy organ został uprawniony do złożenia każdej z wymienionych w art. 165 ust. 7 grup adresatów zarówno propozycji służby, jak i propozycji zatrudnienia. Użyty w art. 165 ust. 7 przepisów wprowadzających zwrot „odpowiednio” dotyczy właściwości organu, w którego dyspozycji pozostają pracownicy i funkcjonariusze, którym należy złożyć propozycję i nie ogranicza organu w wyborze rodzaju proponowanej podstawy zatrudnienia. Nie oznacza to zatem, że w przypadku funkcjonariuszy przedkładana propozycja może dotyczyć wyłącznie nowych warunków służby. Natomiast użyty w tym przepisie spójnik „albo” służy zapewnieniu, że jeden adresat może otrzymać tylko jedną z alternatywnych propozycji. Ponadto ustawodawca właściwym organom pozostawił także dalej idące prawo do niezłożenia pracownikom/funkcjonariuszom żadnej propozycji i określił materialnoprawny termin zawity realizacji tego uprawnienia do 31 maja 2017 r. (por. wyrok NSA z 11 stycznia 2019 r., I OSK 2316/18; postanowienia NSA z 7 grudnia 2018 r., I OSK 2341/18 i I OSK 1340/18).

Sąd odwoławczy zaznaczył, że na mocy ustawy z 16 listopada 2016 r. o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2022 r., poz. 813 ze zm.) i ustawy z 16 listopada 2016 r. Przepisy wprowadzające ustawę o Krajowej Administracji Skarbowej (Dz.U. z 2016 r., poz. 1948), doszło do połączenia organów celnych, skarbowych oraz kontroli skarbowej w jedną strukturę organizacyjną tj. Krajową Administrację Skarbową.

W związku z wprowadzanymi zmianami organizacyjnymi w całym kraju konieczne stały się także zmiany kadrowe i ustawodawca wprowadził pewne rozwiązania prawne celem ich jednolitego przeprowadzenia. Zgodnie z art. 170 ust. 1 p.w. KAS, stosunki pracy osób zatrudnionych w jednostkach KAS oraz stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, wygasają: 1. z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r., nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby; 2. po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym pracownik albo funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż dnia 31 sierpnia 2017 r.

Natomiast w myśl art. 165 ust. 7 Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, dyrektor izby administracji skarbowej oraz dyrektor Krajowej Szkoły Skarbowości składają odpowiednio pracownikom oraz funkcjonariuszom, w terminie do dnia 31 maja 2017 r., pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby, która uwzględnia posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania.

Na podstawie art. 171 ust. 1 w przypadku przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, z dniem określonym w propozycji, dotychczasowy: 1) stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony, 2) stosunek służby w służbie przygotowawczej albo stałej - przekształca się odpowiednio w stosunek pracy albo służby w Służbie Celno-Skarbowej, odpowiednio na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony, mianowania do służby przygotowawczej albo służby stałej.

Z powyższej regulacji wynika uprawnienie właściwego organu do złożenia w określonym w niej terminie propozycji zatrudnienia lub służby na nowych warunkach. Jednocześnie ustawodawca pozostawił uznaniu organu rozstrzygnięcie o tym, jaka to będzie propozycja (zatrudnienia, czy służby). Innymi słowy, ustawodawca w celu przeprowadzenia reformy nie wykluczył prawnej możliwości złożenia funkcjonariuszowi celnemu propozycji zatrudnienia w ramach stosunku pracy, a nie służby. Ponadto podnieść należy, że aby nastąpił skutek w postaci przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy konieczne jest przyjęcie przez funkcjonariusza złożonej mu oferty, więc czynność ta dochodzi do skutku za zgodną wolą obu stron. W niniejszej sprawie powód przyjął złożoną mu przez stronę pozwaną propozycję pracy. W ocenie Sądu Okręgowego nie można uznać za uzasadnione powoływanie się przez powoda na sytuację przymusu ekonomicznego. Obawa przed negatywnymi konsekwencjami związanymi z utratą statusu funkcjonariusza nie uniemożliwia rozsądnej analizy sytuacji i swobodnego podjęcia decyzji co do przyjęcia oferty pracy. Przedkładając propozycję pracy strona pozwana nie próbowała w sposób prawem niedopuszczalny wpłynąć na wolę powoda.

Dlatego też nie ma podstaw prawnych i faktycznych do stwierdzenia, że strona pozwana była zobowiązana do przedstawienia powodowi propozycji służby.

Sąd odwoławczy przypomniał, że Trybunał Konstytucyjny orzekał już kilkakrotnie w sprawach dotyczących wygaśnięcia stosunku pracy z mocy prawa w wyniku przeprowadzanych reform w administracji publicznej i z jego stanowiska wynika, że prawodawca może wprowadzić szczególny tryb ustania stosunku pracy z mocy prawa, jeżeli jest to uzasadnione specyficznymi okolicznościami, jakie towarzyszą reformowaniu administracji publicznej na dużą skalę. Usprawiedliwione jest wówczas przyjmowanie mniej korzystnych rozwiązań dla pracowników (por. wyroki z 12 lipca 2011 r., K 26/09; z 13 marca 2000 r., K 1/99). W tych wyrokach Trybunał Konstytucyjny podkreślał, że zróżnicowanie pracowników na tych, którym zaproponowano nowe warunki pracy oraz tych, którym takiej propozycji nie przedstawiono nie narusza zasady równości i równego traktowania, a ustawodawca przy formułowaniu zasad reformy musi brać pod uwagę także inne wartości konstytucyjne, jak interes publiczny, dobro wspólne, równowagę finansów publicznych, które mają związek ze zmianami dokonywanymi w strukturach administracji państwowej.

Przekształcenie stosunku służbowego jest konstrukcją normatywną dopuszczalną na gruncie Konstytucji RP. Nie istnieją regulacje prawne zapewniające gwarancję ochrony trwałości stosunku służbowego. Ustawodawca ma prawo do przeprowadzania reform. Konstytucja RP nie zabrania dokonywania zmian połączonych z likwidacją albo tworzeniem nowych stanowisk służbowych. Z zasady trwałości stosunków służbowych nie można wywieść zasady, że dopuszczalne są tylko reformy, które zagwarantują każdemu funkcjonariuszowi dalsze pozostawanie w stosunku służby. Dopuszczalność przekształcenia szeroko rozumianych stosunków zatrudnienia jest akceptowana w orzecznictwie Trybunału Konstytucyjnego. Konstytucyjność przewidzianego w art. 171 ust. 1 pkt 2 przepisów przejściowych przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy nie jest kwestionowana w orzecznictwie sądów administracyjnych.

W uchwale składu siedmiu sędziów NSA z 1 lipca 2019 r., sygn. akt I OPS 1/19 wskazano, iż w polskim systemie prawnym ustanie (zakończenie) stosunku administracyjnoprawnego jest dopuszczalne na mocy przepisu rangi ustawowej. Przykładem takiego przepisu jest właśnie art. 171 ust. 1 pkt 2 przepisów wprowadzających, zgodnie z którym w przypadku przyjęcia propozycji zatrudnienia,

z dniem określonym w propozycji, dotychczasowy stosunek służby w służbie przygotowawczej albo stałej - przekształca się odpowiednio w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony. Następstwem tego uregulowania jest zatem ustanie dotychczas istniejącego stosunku służbowego i powstanie nowego stosunku prawnego, a mianowicie stosunku pracy. Należy przy tym podkreślić, że dochodzi do tego przekształcenia na mocy zgodnego oświadczenia woli organu i dotychczasowego funkcjonariusza i nie jest potrzebne wcześniejsze wygaszenie dotychczasowego stosunku służby w służbie przygotowawczej albo stałej, aby mogło dojść do omawianego przekształcenia. Przeciwnie, następstwem tego przekształcenia jest faktyczne zakończenie dotychczasowego stosunku służbowego.

Sąd Okręgowy wyraźnie podkreślił, że do stosunków służby, w tym ich reaktywacji, nie znajdują zastosowania przepisy prawa pracy, w tym Kodeksu pracy. W niniejszej sprawie stosunek służbowy uległ zmianie w stosunek pracy w wyniku porozumienia stron. Wzruszania porozumień stron służą przepisy dotyczące wad oświadczeń woli lub sprzeczności takiego porozumienia z powszechnie obowiązującymi przepisami prawa. Zastosowanie w niniejszej sprawie m. in. przepisów art. 11 k.p. 11² k.p., 45 k.p., 47¹ k.p., 56 k.p. nie jest możliwe nie tylko z tego powodu, że dotyczą one pracowników, a nie funkcjonariuszy, lecz również dlatego iż regulują sytuacje prawne w swoim charakterze odmienne od branych pod uwagę w tych przepisach. W przedmiotowej sprawie nie doszło do dokonania wypowiedzenia, czy wypowiedzenia zmieniającego, ani do wygaśnięcia stosunku służby, lecz do jego przekształcenia w drodze porozumienia stron. Ustawodawca uznał, że przyjęcie propozycji pracy powoduje przekształcenie się stosunku służbowego w stosunek pracy. Trybunał Konstytucyjny w uzasadnieniu wyroku z 13 marca 2000 r., TK 1/99 stwierdził, że art. 58 ust. 1 ustawy z 13 października 1998 r. - Przepisy wprowadzające ustawę reformującą administrację publiczną (Dz.U. Nr 133, poz. 872) stanowi *lex specialis* w stosunku do rozwiązań zawartych w Kodeksie pracy. Wygaśnięcie stosunku pracy co do zasady jest zgodne z ustawą zasadniczą.

Nie ma także podstaw do stwierdzenia, aby zaproponowanie powodowi stosunku pracy, a nie stosunku służby, stanowiło akt dyskryminacji powoda na tle

innych dotychczasowych funkcjonariuszy. Rozważając złożenie powodowi propozycji uwzględniono okoliczność, iż nie wykonywał on czynności i zadań zarezerwowanych w ustawie dla funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej oraz nie był przewidziany do ich realizacji. Kierując się potrzebami kadrowymi [...] KAS, uwzględniając posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania powoda Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w B. podjął decyzję o przedstawieniu mu propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia.

Powód zarzucił Sądowi pierwszej instancji naruszenie art. 35 § 1 ustawy z 28 lipca 2005 r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych. Natomiast, jak słusznie Sąd Rejonowy zauważył, powód wywodzi swoje roszczenie z poprzedniego stosunku służby, a nie obecnego stosunku pracy. Prawo, które, zdaniem powoda, miało zostać naruszone, to jego prawo jako funkcjonariusza do utrzymania tego statusu. Nie dochodził zatem roszczeń jako pracownik, o którym mowa w art. 2 k.p., a więc osoba zatrudniona na podstawie umowy o pracę, powołania, wyboru, mianowania lub spółdzielczej umowy o pracę. W dniu 20 lipca 2020 r. Sąd Rejonowy doręczył powodowi odpis zarządzenia (wydanego w dniu 17 czerwca 2020 r.) o zwrocie pozwu z uwagi na jego nieopłacenie wraz uzasadnieniem oraz pouczeniem o możliwości wniesienia zażalenia w terminie tygodnia od dnia doręczenia, czego powód nie uczynił. Natomiast w dniu 24 lipca 2020 r. powód dokonał opłaty stosunkowej od pozwu w wysokości 2.450,00 zł oraz wniósł o dalsze procedowanie w sprawie. Z uwagi na powyższe, zarzut naruszenia ww. przepisu ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych podniesiony w apelacji należało uznać za niezasadny.

Wobec powyższego zgłoszone w apelacji zarzuty naruszenia przez Sąd Rejonowy przepisów prawa materialnego oraz prawa procesowego okazały się bezzasadne.

Powyższy wyrok skargą kasacyjną zaskarżył powód w całości. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił on:

I) naruszenie przepisów prawa materialnego, które miały istotny wpływ na treść orzeczenia (art. 398³ § 1 pkt 1 k.p.c.), a to:

1) art. 78 u.s.c., art. 82 u.s.c., art. 87 u.s.c., art. 91 u.s.c., art. 96 u.s.c., art. 98 u.s.c., art. 101 u.s.c., art. art. 104 u.s.c., art. 105 u.s.c. art. 125 u.s.c. w zw. z art. 165

ust. 3 p.w.K.A.S., art. 153 K.A.S., art. 154 K.A.S., art. 158 K.A.S. i art. 176 K.A.S. przez błędną wykładnię polegającą na przyjęciu, że w dniu 1 marca 2017 r. wraz z utratą mocy Ustawy o Służbie Celnej i likwidacją Służby Celnej, a zarazem wejściem w życie 1 marca 2017 r. przepisów ustawy przepisy wprowadzające Krajową Administrację Skarbową i Ustawy o Krajowej Administracji Skarbowej, było dopuszczalne przekształcenie z mocy prawa (*ex lege* - bez zgody funkcjonariusza) stosunku służby w likwidowanej Służbie Celnej w stosunek służby w nowo powołanej formacji Służbie Celno-Skarbowej, gdy tymczasem żaden przepis ustawy o Służbie Celnej nie przewiduje takiego rozwiązania, zatem w dniu 1 marca 2017 r. powód został zwolniony ze Służby Celnej (w związku z likwidacją tej formacji), i nawiązał stosunek służby w Służbie Celno-Skarbowej (w sposób wadliwy albowiem z mocy prawa bez zgody lub wniosku funkcjonariusza i bez prawa wniesienia odwołania (czego nie przewidują przepisy ustawy o K.A.S. m.in. art. 153 K.A.S., art. 154 K.A.S., wręcz art. 176 K.A.S. przewiduje, że funkcjonariusz innej służby mundurowej może być przeniesiony do Służby Celno-Skarbowej jedynie na wniosek i po uzyskaniu zgody odpowiedniego przełożonego), na okres zaledwie 3 miesięcy do 31 maja 2017 r., po którym to okresie został zwolniony z ww. nowo utworzonej formacji mundurowej na gruncie przepisów ustawy p.w.K.A.S. i ustawy o K.A.S., w efekcie uregulowanie ustawowe, na mocy którego dochodzi do zmiany formacji, w której funkcjonariusz pełni służbę *ex lege*, nie spełnia standardu zgodności z art. 2, art. 7, art. 8 i art. 65 Konstytucji RP (wolności wyboru zawodu i miejsca wykonywania pracy).

2) art. 11 k.p. w zw. z art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S., art. 170 p.w.K.A.S. i art. 171 p.w.K.A.S. przez błędną wykładnię i przyjęcie, że złożona funkcjonariuszowi tzw. propozycja pracy była zgodna z zasadą „swobody nawiązania stosunku pracy” a jej przyjęcie powodowało ustanie stosunku służbowego, gdy tymczasem bez względu na to czy funkcjonariusz przyjął tzw. propozycję pracy czy też nie, i tak następował skutek w postaci zwolnienia ze służby (w przypadku przyjęcia propozycji pracy - w dniu określonym w propozycji, z kolei w przypadku nie przyjęcia propozycji pracy, stosunek służbowy ustałby najpóźniej 31 sierpnia 2017 r.), oznaczona konstrukcja prawna nie spełnia standardu zgodności z Konstytucją RP, m.in. z art. 2, art. 7, art. 32, art. 60, o czym na gruncie przekształcenia UOP w ABW i AW, i przy

zastosowaniu tożsamej konstrukcji prawnej orzekł Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 20 kwietnia 2004 r., sygn. akt: K 45/02, nadto funkcjonariusze Służby Celnej (a następnie po przekształceniu ex Służby Celno-Skarbowej) działali pod przymusem, albowiem odmowa przyjęcia propozycji pracy oznaczała utratę źródła zarobkowania, na co absolutnie osoby mające na utrzymaniu rodziny i stałe zobowiązania, nie mogły sobie pozwolić (z tym, że zastrzegły przy przyjęciu propozycji pracy, że będą na drodze sądowej domagać się przywrócenia do służby). Konkludując, o zwolnieniu powoda ze służby (wbrew jego woli) rozstrzygnęła czynność Dyrektora IAS w B., złożona: D. G. do 31 maja 2017 r. tzw. propozycja pracy, (odmowa przyjęcia propozycji pracy nie prowadziła do utrzymania statusu funkcjonariusza formacji mundurowej).

3) art. 104 u.s.c. ewentualnie (od dnia wejścia w życie Ustawy o K.A.S. 1 marca 2017 r.), art. 179 K.A.S. w zw. z art. 146 ust. 2 i ust. 3 K.A.S., art. 180 K.A.S. przez ich niezastosowanie i przyjęcie, że funkcjonariusza Służby Celnej (po przekształceniu ex *lege* Służby Celno-Skarbowej) można zwolnić ze służby na podstawie złożenia przez Dyrektora IAS tzw. propozycji pracy (czynności o charakterze cywilno-prawnym powodującej zwolnienie ze służby na płaszczyźnie prawa administracyjnego), podczas gdy Ustawa o Służbie Celnej (art. 104 u.s.c. - do 1 marca 2017 r.) i Ustawa o K.A.S. (art. 179 K.A.S. w zw. z art. 146 ust. 2 i ust. 3 K.A.S. - od 1 marca 2017 r.) zawiera ściśle określone przesłanki na podstawie których można zwolnić funkcjonariusza ze służby i kategorycznie należy ocenić, że nie ma wśród nich przesłanki - złożenia tzw. propozycji pracy, co więcej przed zwolnieniem funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej należało uzyskać opinię - właściwego naczelnika urzędu celno-skarbowego, lub właściwego naczelnika urzędu skarbowego - w stosunku do każdego funkcjonariusza - czego również w przypadku powoda nie zrealizowano (Państwo Polskie istotnie ma prawo do reformy administracji, ale musi respektować wymogi konstytucyjne, zapewnić realizację praw nabytych i ustalić odpowiedni okres dostosowawczy, tak. m.in. na kanwie art. 2 Konstytucji rozstrzygnął Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 19 listopada 1996 r., sygn. akt: K 7/95, OTK ZU nr 6/1996, poz. 73);

4) art. 165 ust. 7 w zw. z art. 165 ust. 3 p.w.K.A.S. przez błędną wykładnię i ustalenie, że na gruncie ww. przepisów Dyrektor IAS w B. mógł powodowi -

funkcjonariuszowi Służby Celnej (następnie po przeniesieniu *ex lege* do Służby Celno - Skarbowej) złożyć „odpowiednio” propozycję pracy, w sytuacji gdy prawidłowa wykładnia oznaczonych przepisów wskazuje, że znamie „odpowiednio” należy rozumieć przez pryzmat wykładni przeprowadzonej przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w Gliwicach w postanowieniu z 20 marca 2018 r. (sygn. akt: IV SA/GI 887/17) a mianowicie, skoro w dniu 1 marca 2017 r. ustawodawca uznał, że funkcjonariusz Służby Celnej (z mocy prawa) spełnia wszystkie przesłanki aby stać się funkcjonariuszem Służby Celno-Skarbowej, to nie ma żadnych racjonalnych powodów aby zaledwie 3 miesiące później, funkcjonariusz był zwalniany ze służby przez złożenie mu tzw. propozycji pracy, na podstawie nieostrych przesłanek ustawowych, zatem znamie „odpowiednio” należy rozumieć w ten sposób, że do 31 maja 2017 r. Dyrektor IAS był zobligowany do przedłożenia odpowiednio: 1) funkcjonariuszom propozycji służby, a 2) pracownikom - propozycji pracy, co więcej o tym, że zwolnienie ze służby czy też pracy przez nie złożenie do 31 maja 2017 r. żadnej propozycji bez uzasadnienia, jest niezgodne z prawem, wypowiedział się: Sąd Najwyższy w orzeczeniach: z 9 lipca 2020 r. (sygn. akt: III Pk 31/19), i z 1 marca 2022 r. (sygn. akt: I PSKP 61/21) oraz m.in. Sąd Okręgowy w Częstochowie, na mocy wyroku z 25 maja 2018 r., sygn. akt: IV Pa 115/18. Ponadto, na mocy orzeczenia z 1 marca 2022 r. (sygn. akt: I PSKP 61/21) Sąd Najwyższy ocenił, że pracownik zwolniony z pracy w trybie przepisu art. 165 ust 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 170 ust. 1 pkt 1 p.w.K.A.S. przez nie złożenie żadnej propozycji, niezwłocznie powinien otrzymać uzasadnienie dlaczego to on został wytypowany do zwolnienia z pracy (w którym elemencie jego kwalifikacje okazały się niższe od tych pracowników którzy mogli kontynuować pracę po 1 czerwca 2017 r. (na zasadzie analogii D. G. również powinien otrzymać uzasadnienie dlaczego został zwolniony ze służby przez złożenie tzw. propozycji pracy - bez uzasadnienia i dlaczego okazał się tym gorszym funkcjonariuszem od tych którym umożliwiono kontynuowanie służby w Służbie Celno-Skarbowej po 1 czerwca 2017 r.). Co więcej Sądy obu instancji nie pochyliły się nad wytycznymi Szefa K.A.S., w tym kluczowym piśmie Szefa K.A.S. z 24 lutego 2017 r. w którym wskazano „Niedopuszczalnym jest składanie propozycji służby funkcjonariuszom realizującym zadania służbowe w Wydziałach Wsparcia i Orzecznictwa”. W gruncie rzeczy wytyczne Szefa K.A.S. były sprzeczne z normą

art. 165 ust 7 p.w.K.A.S. która obligowała do przeprowadzenia wszechstronnej oceny przebiegu służby i kwalifikacji poszczególnego funkcjonariusza (nie zawężając tego procesu do ostatniej Komórki w której funkcjonariusz pełnił służbę przed tzw. ucywilnieniem).

5) art. 165 ust 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 56 k.p. przez ich niezastosowanie, gdy tymczasem tzw. propozycja pracy złożona na podstawie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. funkcjonariuszowi Służby Celno-Skarbowej przez Dyrektora IAS do 31 maja 2017 r., jest de facto ukrytą decyzją o zwolnieniu ze służby (co ważne dopiero dwa lata od zwolnienia ze służby - na mocy uchwały z 1 lipca 2019 r. sygn. akt: I OPS 1/19, Naczelny Sąd Administracyjny stosując bezpośrednio przepisy Konstytucji RP w tym art. 45 i 77, otworzył drogę sądową zwolnionym funkcjonariuszom do dochodzenia roszczenia ze stosunku służby i absolutnie nie wskazał, że warunkiem sine qua non dochodzenia roszczeń ze stosunku służby jest uprzednie nie przyjęcie propozycji pracy), istotnie NSA nie wskazał na podstawie jakich przepisów funkcjonariusz może domagać się przywrócenia do służby albo dochodzenia słusznego odszkodowania, w konsekwencji na etapie procesów sądowych przed Sadami Powszechnymi powstały dwie drogi wykładni przepisów prawa: Sąd Rejonowy w Legnicy m.in. w prawomocnych orzeczeniach z 10 marca 2020 r. (sygn. akt: IV P 105/19) i z 10 grudnia 2020 r. (sygn. akt: IV P 113/19), Sąd Okręgowy w Olsztynie w orzeczeniu z 15 listopada 2021 r., sygn. akt: IV Pa 71/21) i Sąd Rejonowy w Rzeszowie w wyroku z 7 marca 2022 r. (sygn. akt: IV P 238/19), rozstrzygnęły o zastosowaniu przepisu najbardziej zbliżonego do zastanego stanu faktycznego, tj. art. 184 K.A.S., (zgodnie z wykładnią Prof. dr hab. Ewy Łętowskiej). Odmienne koncepcje ale również mającą swoje uzasadnienie prawne, przedstawiły: Sąd Rejonowy Szczecin Centrum w Szczecinie w wyroku z 4 sierpnia 2020 r., w sprawie o sygn. akt: IX P 352/19 oraz Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z 21 marca 2022 r. (sygn. akt: VIII Pa 12/21), przywracając powodów do służby (zwolnionych funkcjonariuszy w podobnych okolicznościach prawnych i faktycznych jak: D. G.) przy zastosowaniu odpowiednio przepisów Kodeksu pracy, m.in. art. 56 k.p. w zw. 67 k.p. w zw. z art. 51 § 1 k.p., przy założeniu że stosunek służby jest szczególnym stosunkiem pracy z mianowania (należy zwrócić uwagę, że na mocy wyroku z 12 października 2022 r., w sprawie o sygn. akt: III PSKP 78/21, Sąd Najwyższy uchylił wyrok Sądu Okręgowego w

Przemyślu z 20 lipca 2020 r., sygn. akt: III Pa 6/20 i przekazał sprawę do ponownego rozpoznania. Sprawa dotyczyła funkcjonariusza zwolnionego ze służby w ramach konstrukcji art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w.K.A.S. Z sentencji i uzasadnienia orzeczenia można wywnioskować, że Sąd Najwyższy potwierdził drogę sądową przed Sądem Powszechnym dla funkcjonariuszy zwolnionych ze służby przez złożenie tzw. propozycji pracy do 31 maja 2017 r. Co ważne Sąd Najwyższy zauważył, że tzw. propozycja pracy złożona funkcjonariuszowi na podstawie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. - powodowała zupełnie odmienny skutek niż jej nazwa wskazuje i nie można jej traktować jako oferty pracy w rozumieniu prawa cywilnego). Należy dodać, że w okresie od 1 czerwca 2017 r. do dnia wniesienia skargi kasacyjnej, powód wykonywał i wykonuje te same zadania, które wypełniał uprzednio jako funkcjonariusz Służby Celnej. Zatem zwolnienie powoda ze służby z dniem 1 czerwca 2017 r. nie miało żadnego sensu. Skoro Sąd Rejonowy w Rzeszowie i Sąd Okręgowy w Łodzi w zakresie przywrócenia do służby zastosowały odpowiednio przepisy Kodeksu Pracy, należy założyć, że funkcjonariusz odpowiednio może skorzystać z całego katalogu uprawnień jakie przewiduje Kodeks pracy, m.in. alternatywnie może wnosić o zasądzenie stosownego odszkodowania z tytułu niezgodnego z prawem zwolnienia ze służby (tak m.in. Sąd Okręgowy w Kielcach w wyroku z 28 października 2021 r., sygn. akt: V Pa 40/20, Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi w wyroku z 10 czerwca 2021 r., sygn. akt: X P 646/19, Sąd Rejonowy Poznań Grunwald i Jeżyce w wyroku z 13 grudnia 2021 r. (sygn. akt: V P 779/19).

6) art. 2 ust. 2 K.A.S przez błędną wykładnię i przyjęcie, że:

- D. G. słusznie został zwolniony ze służby ponieważ nie wykonywał tzw. zadań zastrzeżonych dla funkcjonariuszy, gdy tymczasem Sąd Okręgowy w Białymstoku nie zauważył, że powód był funkcjonariuszem jednolitej formacji mundurowej Służby Celnej przez 13 lat (w której nie było żadnego podziału na zadania cywilne i mundurowe), w dniu 1 marca 2017 r. stał się z mocy prawa (w oparciu o art. 165 ust 3 p.w.K.A.S.) funkcjonariuszem nowej formacji mundurowej Służby Celno-Skarbowej, a następnie po 3 miesiącach został zwolniony ze służby przez złożenie do 31 maja 2017 r. tzw. propozycji pracy. Zatem powód do 31 maja 2017 r. był funkcjonariuszem Służby Celno-Skarbowej (jego stosunek służby

podlegał szczególnej ochronie opisanej m.in. w art. 179 K.A.S. i art. 180 K.A.S.) i mógł wykonywać wszystkie zadania przypisane Krajowej Administracji Skarbowej, także te opisane w art. 2 ust. 2 K.A.S. (z których strona pozwana wywodzi podział na zadania cywilne i mundurowe). W konsekwencji Sąd drugiej instancji nie dostrzegł, że nie ma żadnego powiązania prawnego pomiędzy wykonywaniem zadań opisanych w art. 2 ust. 2 K.A.S. a obligatoryjnym zwalnianiem funkcjonariuszy ze służby w trybie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. W istocie art. 2 ust. 2 stanowi katalog zadań przypisanych Krajowej Administracji Skarbowej których nie mogą wykonywać pracownicy cywilni. Powód istotnie dopiero od 1 czerwca 2017 r. nie mógł wykonywać zadań opisanych w art. 2 ust 2 K.A.S. (z bardzo prostego powodu), ponieważ został zwolniony ze służby. Warto dodać, że pismem z 23 lutego 2017 r. D. G. otrzymał polecenie służbowe od p.o. Dyrektora Izby Celnej w B. (w uzgodnieniu z Dyrektorem Izby Skarbowej w B.), że w dniu 1 marca 2017 r. ma stawić się do służby w Izbie Administracji Skarbowej w B., realizując zadania w [...] Urzędzie Celno-Skarbowym w B.. Stąd też powód pełnił służbę w [...] Urzędzie Celno-Skarbowym w B. przez 3 miesiące (od 1 marca 2017 r. do 31 maja 2017 r.). Co więcej, nie ma żadnego przepisu prawa który zabraniałby funkcjonariuszowi po dniu 31 maja 2017 r. pełnić służbę w Urzędzie Skarbowym, w Referacie Akcyzy i Gier czy w Urzędzie Celno-Skarbowym w Referacie Postępowania Celnego. W efekcie zwolnienie powoda ze służby było całkowicie bezpodstawne albowiem w ujęciu chronologicznym: funkcjonariusz - pracownik, wykonywał on te same zadania. Jeśli nawet oceniać art. 2 ust. 2 K.A.S. (obowiązujący od 1 marca 2017 r.) z perspektywy uprzedniej służby powoda sprzed 28 lutego 2017 r., to należy z całą mocą odnotować, że powód przez większość służby realizował zadania oznaczone w tym przepisie m.in. na Oddziałach Celnym Granicznych (m.in.: OC P., Miejsce Wyznaczone w B., OC B.).

7) art. 165 ust 7 p.w.K.A.S. przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że powód D. G., zgodnie ze swoimi kwalifikacjami i przebiegiem służby, prawidłowo po 13 latach, został zwolniony ze służby bez uzasadnienia, przez złożenie tzw. propozycji pracy, w sytuacji gdy strona pozwana nie przedłożyła żadnego dokumentu z którego by wynikało, kto, kiedy, gdzie i na jakim etapie dokonał rzetelnej i uczciwej oceny kwalifikacji i przebiegu służby powoda, m.in. przeanalizował: zakres zadań powoda w poszczególnych komórkach, otrzymywane nagrody i wyróżnienia, awanse

służbowe oraz odbyte szkolenia. W istocie Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy *a priori* przyjęły, że przepis art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. uczynił z Dyrektora IAS na 3 miesiące, autonomiczny organ w strukturach administracji Państwa Polskiego, który mógł dowolnie zwalniać funkcjonariuszy ze służby, bez żadnego uzasadnienia i nie ponosząc z tego tytułu żadnej odpowiedzialności. Takie rozumienie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. zaprzecza istocie stosunku służby w formacji mundurowej Państwa Polskiego, jest sprzeczne z Konstytucją RP m.in. art. 7, art. 32, art. 60 (tak m.in.: Trybunał Konstytucyjny w wyroku z 20 kwietnia 2004 r. sygn. akt: K 45/02) oraz pragmatykami służbowymi. Powód aby zostać przyjętym do Służby Celnej musiał odbyć 2 letnią służbę przygotowawczą, w trakcie której został kompleksowo przygotowany do pełnienia czynności funkcjonariusza Służby Celnej, co znajduje odzwierciedlenie w bardzo dobrych ocenach z egzaminów zawodowych kończących służbę przygotowawczą. Zobowiązany był również do potwierdzenia przed Komisją z Ministerstwa Finansów swoich umiejętności z zakresu języka obcego nowożytnego. Tymczasem został zwolniony ze służby w nadzwyczajnej formie złożenia tzw. propozycji pracy 165 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w.K.A.S. (czynności pozornie cywilno-prawnej powodującej skutek na gruncie prawa administracyjnego w postaci zwolnienia ze służby) bez żadnego uzasadnienia i bez wydania jakiegokolwiek dokumentu potwierdzającego fakt zwolnienia ze służby.

8) art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w.K.A.S. przez błędne przyjęcie, że powód słusznie został zwolniony ze służby przez złożenie tzw. propozycji pracy, bez uzasadnienia, ponieważ od 1 marca 2017 r., tj. od czasu likwidacji Służby Celnej, utworzenia Służby Celno-Skarbowej i powołania Krajowej Administracji Skarbowej, do 31 maja 2017 r. pełnił służbę jako funkcjonariusz Służby Celno-Skarbowej w [...] Urzędzie Celno-Skarbowym w B. (Referat Postępowania Celnego), a z dniem 1 czerwca 2017 r., gdy realizacja zadań z zakresu podatku akcyzowego została przeniesiona do Urzędów Skarbowych dostał przeniesienie jako cywil do Pierwszego Urzędu Skarbowego w B. (Referat Akcyzy). Tymczasem Sąd obu instancji nie zauważyły, że powód jako funkcjonariusz Służby Celnej (z 13 letnim stażem służby) stał się z mocy prawa z dniem 1 marca 2017 r. funkcjonariuszem Służby Celno-Skarbowej i otrzymał polecenie służbowe stawienia się do służby w [...] Urzędzie Celno-Skarbowym w B. (Referacie Postępowania Celnego, tym samym w

którym pełnił służbę przed dniem 1 marca 2017 r.). Po czym powód został zwolniony ze służby z dniem 31 maja 2017 r. przez złożenie tzw. propozycji pracy i otrzymał przeniesienie do Urzędu Skarbowego (wspomniany: Referat Akcyzy). Z kolei od 31 lipca 2017 r. powód wrócił do poprzedniego miejsca, tj. Referat Postępowania Celnego (jako pracownik cywilny). Abstrahując od zasadności tak częstych przenosin powoda, nie ma żadnego przepisu prawa, który zabraniałby funkcjonariuszowi po dniu 31 maja 2017 r. pełnić służbę np. w Urzędzie Skarbowym, czy w Izbie Administracji Skarbowej. Zresztą aktualnie funkcjonariusze Służby Celno-Skarbowej pełnią służbę m.in. w Urzędach Skarbowych (m.in. takim funkcjonariuszem na terenie IAS w W. jest A. M.). W praktyce Sąd Rejonowy w Białymstoku i Sąd Okręgowy w Białymstoku nie zauważyły, że dyspozycja art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. całkowicie odrywa się od bieżącej struktury Izby Administracji Skarbowej w B.. Gdyby przyjąć logikę działania Sądów pierwszej i drugiej instancji, D. G. został zwolniony ze służby, albowiem, jako sumienny i rzetelny funkcjonariusz formacji mundurowej Państwa Polskiego (który posiadał ponad 13 letnie doświadczenie w służbie), zgodnie z poleceniem przełożonych w dniu 1 marca 2017 r. stawiał się do Służby Celno-Skarbowej w miejscu jemu wskazanym tj. w [...] Urzędzie Celno-Skarbowym w B. i w efekcie po 3 miesiącach został zwolniony ze służby. W ramach oceny przesłanek opisanych w art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. całkowicie pominięto fakt, że powód posiadał ogromne doświadczenie w służbie na Oddziałach Celnych granicznych, bezpośrednio przy dokonywaniu odpraw celnych.

9) art. 146 K.A.S. przez jego niezastosowanie, gdy tymczasem aby zwolnić funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej ze służby, Dyrektor IAS powinien uzyskać opinię Naczelnika Urzędu (w którym D. G. realizował zadania służbowe). W przedmiotowej sprawie brak powyższej opinii, zatem powód został zwolniony ze służby z naruszeniem podstawowych wymogów formalnych.

10) art. 11² k.p. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z art. 471 k.c. przez ich niezastosowanie, i przyjęcie, że powód prawidłowo został zwolniony ze służby przez złożenie tzw. propozycji pracy (art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w.K.A.S.), gdy tymczasem strona pozwana w żaden sposób nie udowodniła, w jaki sposób analizowano przebieg służby i kwalifikacje powoda, w którym elemencie powód okazał się tym gorszym funkcjonariuszem od swoich koleżanek i kolegów

funkcjonariuszy, którzy jednak otrzymali od Dyrektora IAS propozycję pełnienia służby, co więcej z procesie analizy przesłanek z art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. strona pozwana nie przedłożyła żadnego dokumentu. Z kolei wytyczne Szefa K.A.S. z 24 lutego 2017 r. czy też oświadczenie Dyrektora IAS, że w procesie zwolnienia powoda ze służby, kierował się przesłankami z art. 2 ust. 2 K.A.S. stanowią rażące naruszenie prawa, albowiem adresatem tego przepisu są pracownicy cywilni (przepis definiuje zadania zastrzeżone dla funkcjonariuszy, których nie mogą wykonywać pracownicy cywilni) i nie może stanowić przesłanki zwolnienia powoda ze służby. Warto dodać, że na dzień 31 maja 2017 r. powód był funkcjonariuszem Służby Celno-Skarbowej i mógł wykonywać wszystkie zadania ustawowe powierzone Krajowej Administracji Skarbowej (także te opisane w art. 2 ust. 2 u.K.A.S.). W okresie od 1 czerwca 2017 r. D. G. nie może wykonywać zadań zastrzeżonych dla funkcjonariuszy z bardzo prostego powodu, ponieważ na skutek bezpodstawnego zwolnienia ze służby, utracił status funkcjonariusza. Nadto w Służbie Celnej, a następnie Służbie Celno-Skarbowej ustawodawca nie przewidział żadnego podziału na zadania cywilne i mundurowe, jak również nie ma żadnego przepisu który zabraniałby funkcjonariuszowi pełnienia służby Referacie Akcyzy i Gier Hazardowych czy też w Referacie Akcyzy i Gier Hazardowych. Zresztą powód miała bogatą wiedzę i doświadczenie, że nie wystąpiły obiektywne okoliczności które uniemożliwiały Dyrektorowi IAS przeniesienia powoda do innej komórki organizacyjnej już od 1 czerwca 2017 r., np. do Oddziału Celnego Granicznego (gdzie powód w przeszłości przez wiele lat pełnił służbę). Symptomatyczne było oświadczenie pełnomocnika IAS w B. na rozprawie przed Sądem Okręgowym w Białymstoku w dniu 25 października 2022 r. cyt. „...że widocznie tak zdecydowano aby powodowi przedłożyć propozycję pracy...”. Zatem nawet nie wiadomo, kto z imienia i nazwiska analizował kwalifikacje i przebieg służby powoda i ostatecznie rozstrzygnął o zwolnieniu D. G. ze służby. O możliwości zastosowania przepisów Kodeksu Pracy, w stosunku do funkcjonariuszy Służby Celnej (następnie Służby Celno-Skarbowej), zwolnionych ze służby z naruszeniem prawa wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z 4 czerwca 2002 r. (sygn. akt: I PKN 232/01, LEX nr 1211319).

II) naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia (art. 398³ § 1 pkt 2 k.p.c.), a to:

1) art. 233 k.p.c. przez:

- przyjęcie przez Sądy obu instancji, za wiarygodne zeznań świadków: M. H. i M. F., gdy tymczasem świadkowie nie potrafili wyjaśnić, w jaki sposób w praktyce Dyrektor IAS oraz Zespół Doradczy powołany przez Dyrektora IAS analizowali przesłanki ustawowe opisane w art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w stosunku do powoda (funkcjonariusza z 13 letnim stażem służby), nie potrafili wskazać jakie doświadczenie w służbie posiadał D. G., wręcz przyznali, że nie znają powoda, i nie posiadają wiedzy kiedy i w jakich okolicznościach skarżący został oddelegowany do pracy w Referacie Akcyzy i Gier Hazardowych.

2) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 2432 k.p.c. w zw. z art. 244 § 1 k.p.c. przez pominięcie dowodu z dokumentu: świadectwa służby i ustalenie, że powód nie został zwolniony ze służby tylko doszło do tzw. przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy. Gdy tymczasem, ze świadectwa służby sporządzonego przez Dyrektora IAS w B. (i przedłożonego przez powoda) jednoznacznie wynika, że na skutek złożenia tzw. propozycji pracy (czynności która powodowała zupełnie odmienny skutek niż jej nazwa wskazuje) na podstawie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w.K.A.S., D. G. został zwolniony ze służby z dniem 31 maja 2017 r.

3) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. przez:

- wybiórcze uwzględnienie zeznań Dyrektora IAS w B., W. O., w zakresie w którym świadek przyznał, że D. G. został zwolniony ze służby ponieważ nie wykonywał tzw. zadań mundurowych, gdy tymczasem żaden przepis prawa nie wprowadza w jednolitej formacji mundurowej Służbie Celnej (a następnie w Służbie Celno-Skarbowej) podziału na zadania cywilne i mundurowe. Artykuł 2 ust. 2 K.A.S. o którym zapewne myślał Dyrektor IAS wskazuje, których zadań nie mogą wykonywać pracownicy cywilni, a nie funkcjonariusze. Zatem powołanie się przez świadka na przepis art. 2 ust. 2 K.A.S., jako podstawa zwolnienia powoda ze służby jest bezprawne. Należy dodać, że żaden przepis prawa nie uniemożliwiał powodowi po 1 czerwca 2017 r. pełnienia służby w dotychczasowej komórce organizacyjnej: II Referacie Postępowania Celnego. Co najistotniejsze jednak, powód posiadał ogromne 12 letnie doświadczenie w służbie na Oddziałach Celnym Granicznych (m.in.: OC P., Miejsce Wyznaczone B., OC B.) i nic nie stało na przeszkodzie aby Dyrektor IAS wydał polecenia służbowe o przeniesieniu D. G., od 1 czerwca 2017 r.

do Oddziału Celnego. Znamienny jest fakt, że niezwłocznie po zwolnieniu ze służby powód został przeniesiony do Referatu Akcyzy i Gier Hazardowych, gdzie posiadał niewielkie zaledwie kilkumiesięczne doświadczenie w służbie (a to z racji czasowego oddelegowania do ww. Referatu, jedynie w celu uzupełnienia braków kadrowych).

- nietrafne pominięcie przez Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy zeznań W. O., w zakresie w którym świadek wskazywał, że jako Dyrektor IAS w B., w trybie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S., nie zajmował się analizą akt osobowych funkcjonariuszy, nie potrafił opisać szczegółowo zakresu zadań Zespołu Doradczego powołanego ds. przygotowania propozycji pracy lub służby dla pracowników i funkcjonariuszy. W tej sytuacji, można tylko domniemywać, że Dyrektor IAS w B., wypełniając ustawowy obowiązek na płaszczyźnie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. oparł się w całości na liście funkcjonariuszy przygotowanej jeszcze na poziomie Służby Celnej, a przesłanej 28 lutego 2017 r. do Izby Administracji Skarbowej w B., która zawierała dane funkcjonariuszy do zwolnienia ze służby i do pozostawienia w służbie (z wyszczególnieniem tylko ostatniej komórki w której dany funkcjonariusz pełnił służbę - co w sposób jawny naruszyło - art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S.)

- pominięcie dowodu z przesłuchania powoda, która podnosił, że posiada 13 letnie doświadczenie w służbie (2004-2017), w różnych komórkach organizacyjnych, m.in.: legitymuje się co najmniej 8 - letnim doświadczeniem w służbie na Oddziałach Celnym Granicznych (OC P., Wyznaczone Miejsce B., OC B.) gdzie zajmował się bezpośrednio odprawami celnymi, jak również pełnił Służbę w II Referacie Postępowania Celnego (z którego dwóch funkcjonariuszy otrzymało propozycję służby), w trakcie służby jedynie czasowo był oddelegowany do wsparcia Referatu Akcyzy i Gier Hazardowych, w celu zapewnienia realizacji zadań - m.in. wymierzania kar pieniężnych z tytułu nielegalnego hazardu. Gdyby rzeczywiście został poddany kontroli zakres obowiązków powoda w Referacie Akcyzy i Gier Hazardowych, to powinien on otrzymać propozycję służby, choćby dlatego, że 3 funkcjonariuszy Służby Celno-Skarbowej IAS w W. realizujących zadania z zakresu Gier Hazardowych, otrzymało tzw. propozycje kontynuacji służby. Zatem nawet z tej perspektywy, występuje niedopuszczalne zróżnicowanie funkcjonariuszy formacji mundurowej w zależności od miejsca pełnienia służby (przy uwzględnieniu tożsamyh obowiązków służbowych). Co istotne, przełożeni nigdy nie zgłaszali

zastrzeżeń do wykonywanych przez powoda poleceń służbowych. W efekcie skarżący nie posiada wiedzy dlaczego został zwolniony ze służby, nikt z nim na ten temat nie rozmawiał, nie otrzymał też żadnego uzasadnienia zwolnienia ze służby ani w formie pisemnej ani ustnej. Bez wątpienia powód, posiadał odpowiednie kwalifikacje do pełnienia służby w formacji mundurowej, o czym świadczy fakt, że zaledwie 2 lata później (2019 r.) Dyrektor IAS złożył D. G., w trybie art. 150 K.A.S. pismo informujące o ewentualnej możliwości powrotu do służby (która to propozycja wbrew ocenie Sądu Rejonowego i Sądu Okręgowego nie ma istotnego wpływu na ocenę bezprawnego zwolnienia powoda ze służby z dniem 31 maja 2017 r.)

- nietrafne ustalenie, iż powód otrzymał propozycję pracy która odpowiada jego kwalifikacjom i uwzględnia dotychczasowy przebiegi służby. Gdy tymczasem Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy całkowicie pominęły zeznania powoda, a mianowicie, że D. G., po 13 latach służby, został zwolniony ze służby przez złożenie tzw. propozycji pracy, w trybie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 p.w.K.A.S., bez żadnego uzasadnienia, nie wie w jaki sposób Dyrektor IAS analizował jego kwalifikacje i przebieg służby, nie posiada wiedzy w którym elemencie jego kwalifikacje okazały się niższe od koleżanek i kolegów którym umożliwiono kontynuowanie służby m.in.: G. K., czy też Ł. O.. Co ważne powód nigdy nie zgodził się na zwolnienie ze służby. Powód podnosił, że wykonywał wszystkie polecenia przełożonych, zarówno na Oddziałach Celnych Granicznych, jako i Oddziałach Celnych Wewnętrznych, oraz w Izbie Celnej, (bez wątpienia posiadał wyższe kwalifikacje m.in. od Ł. O. - który nigdy nie pełnił służby na Oddziale Celnym przed 31 maja 2017 r. a otrzymał tzw. propozycję służby). Wobec D. G. nigdy nie toczyło się postępowanie karne czy też dyscyplinarne w związku z niedopełnieniem obowiązków służbowych. Powód jedynie przypuszcza, że został zwolniony ze służby tylko dlatego, że z dniem 1 czerwca 2017 r. nastąpiła redukcja etatów dla funkcjonariuszy w IAS w B. z ok. 1200 etatów na 1000 etatów. W związku z powyższym kierując się wykładnią Sądu Najwyższego, D. G. niezwłocznie powinien otrzymać uzasadnienie dlaczego to on został wytypowany do zwolnienia ze służby. W tej sprawie (czego całkowicie nie zauważył Sąd Rejonowy i Sąd Okręgowy) nic takiego nie miało miejsca.

4) art. 227 k.p.c. w zw. z art. 368 § 12 k.p.c. w zw. z art. 235² § 1 pkt 5 k.p.c. przez:

- niezasadne oddalenie przez Sąd Okręgowy w Białymstoku wniosku dowodowego o zobowiązanie IAS w B. do przedłożenia listy funkcjonariuszy przygotowanej jeszcze w strukturach Służby Celnej do 28 lutego 2017 r. (a przekazanej do IAS w B. 1 marca 2017 r.) na której umieszczono funkcjonariuszy zakwalifikowanych do zwolnienia ze służby (przez złożenie propozycji pracy, lub przez nie złożenie żadnej propozycji) i do pozostawienia w służbie (przez złożenie tzw. propozycji służby). Wyżej opisana lista powinna uwidocznic, jakie kwalifikacje i przebieg służby funkcjonariuszy (w tym D. G.) badał Dyrektor IAS (a uprzednio do 28 lutego 2017 r. kierownictwo Służby Celnej) przed składaniem tzw. propozycji w trybie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S.

- bezpodstawne oddalenie wniosku dowodowego o zobowiązanie strony pozwanej do przedłożenia listy funkcjonariuszy którzy zostali zakwalifikowani do Grupy Reagowania Kryzysowego IAS w B. i otrzymali tzw. propozycję służby. Tym samym Sąd Okręgowy w Białymstoku powielił całkowicie błędne ustalenie Sądu Rejonowego w Białymstoku, że D. G. zasadnie został zwolniony ze służby, gdy tymczasem Sądy obu instancji nie zauważyły, że powód został pozbawiony choćby możliwości aplikowania do Grupy Reagowania Kryzysowego, która to kwalifikacja, oznaczała, że funkcjonariusz do 31 maja 2017 r. otrzyma od Dyrektora IAS propozycję kontynuowania służby. Co ciekawe w ogóle nie wiadomo jak przebiegał proces kwalifikacji funkcjonariuszy do Grupy Reagowania Kryzysowego w B.. W tym miejscu można jedynie wskazać, że wg zasobu kadrowego, dla IAS w B. przeznaczono 4 % etatów dla funkcjonariuszy w ramach Grupy Reagowania Kryzysowego (którzy zachowali ciągłość służby po dniu 1 czerwca 2017 r.). Co ciekawe w IAS w B. nawet nie wiadomo kto został zakwalifikowany do GRK, i na jakich zasadach, oraz dlaczego D. G., który posiadał ogromne doświadczenie w służbie na Oddziałach Celnych Granicznych nie został zakwalifikowany do GRK i czy w ogóle jego kandydatura była brana pod uwagę.

5) art. 233 k.p.c. w zw. z art. 244 k.p.c. przez:

- oparcie rozstrzygnięcia przez Sądy obu instancji na wytycznych Szefa K.A.S. M. B.: z 27 stycznia 2017 r., z 24 lutego 2017 r., z 30 czerwca 2017 r., z 31 marca

2017 r., gdy tymczasem na terenie IAS w B. w ogóle nie odbył się uczciwy i transparentny proces analizy kwalifikacji i przebiegu służby poszczególnego funkcjonariusza, do którego obligował Dyrektora IAS art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. W praktyce do dnia dzisiejszego (wbrew sugestii Szefa K.A.S.) funkcjonariusze którzy otrzymali tzw. propozycję służby (nie wiedzą dlaczego mogli kontynuować służbę w formacji mundurowej po dniu 31 maja 2017 r.). Podobnie funkcjonariusze zwolnieni ze służby przez złożenie tzw. propozycji pracy nie wiedzą dlaczego zostali zwolnieni ze służby. Zresztą Sądy *a quo* nie pochyliły się nad kluczowym pismem Szefa K.A.S. z 24 lutego 2017 r. w którym wskazano „Niedopuszczalnym jest składanie propozycji służby funkcjonariuszom realizującym zadania służbowe w Wydziałach Wsparcia i Orzecznictwa”. W gruncie rzeczy wytyczne Szefa K.A.S. były sprzeczne z normą art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. która obligowała do przeprowadzenia wszechstronnej oceny przebiegu służby i kwalifikacji poszczególnego funkcjonariusza (nie zawężając tego procesu do ostatniej Komórki w której funkcjonariusz pełnił służbę przed tzw. ucywilnieniem).

6) art. 228 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c., przez:

- wybiórcze odniesienie się w uzasadnieniu wyroku do: a) Uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego z 1 lipca 2019 r. (sygn. akt: I OPS 1/19), oraz nie odniesienie się w uzasadnieniu wyroku do rozstrzygnięć Sądu Najwyższego i sądów powszechnych m.in. b) Uchwały Sądu Najwyższego z 19 lutego 2020 r. (sygn. akt: III PZP 7/19), c) wyroku Sądu Najwyższego z 27 kwietnia 2022 r. (sygn. akt: I PSKP 64/21), d) wyroku Sądu Najwyższego z 12 października 2022 r. (sygn. akt: III PSKP 78/21), e) prawomocnych wyroków Sądu Rejonowego w Legnicy z 10 marca 2020 r. (sygn. akt: IV P 105/19) oraz z 10 grudnia 2020 r. (sygn. akt: IV P 113/19), jak również f) prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Olsztynie z 15 listopada 2021 r. (sygn. akt: IV Pa 71/21), g) prawomocnego wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z 21 marca 2022 r. (sygn. akt: VIII Pa 12/21) - w kontekście zgodności z Konstytucją RP przepisów p.w. K.A.S. na podstawie których zwolniono funkcjonariuszy formacji mundurowej ze służby (w tym orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego z 20 kwietnia 2004 r. sygn. akt: K 45/02, w którym tożsamy przepis jak: art. 165 ust. 7 p.w. K.A.S. został uznany za niezgodny z art. 7 i 60 Konstytucji RP), h) wyroku Sądu Rejonowego Szczecin Centrum w Szczecinie z 4 sierpnia

2020 r. w sprawie o sygn. akt: IX P 352/19, i) wyroku Sadu Rejonowego Szczecin Centrum w Szczecinie z 16 października 2020 r. (sygn. akt: IX P 28/20), j) postanowienia Sądu Najwyższego z 4 lutego 2021 r., sygn. akt: II PSK 6/21, które bezpośrednio wskazywały, że przepisy reformujące (*de facto* likwidujące Służbę Celną) nie spełniają standardu zgodności z Konstytucją, zawierają ewidentne luki prawne, a ustalenie słusznych praw zwolnionych funkcjonariuszy wymaga bezpośredniego zastosowania przepisów aktu prawnego o najwyższej mocy prawnej (art. 8 Konstytucji RP) a także stosowania wykładni prawa *per analogiam*. Opisane rozstrzygnięcia sądów, zapadłe na kanwie likwidacji Służby Celnej obligowały Sąd do przeprowadzenia głębokiej analizy i ustalenia czy przepisy art. 165 ust. 3 p.w. K.A.S. i art. 170 ust. 4 p.w. K.A.S. (choćby w kontekście oceny art. 174 ust. 10 K.A.S. dokonanej przez Sąd Najwyższy w uchwale z 19 lutego 2020 r., III PZP 7/19) a także: konstrukcja art. 165 ust. 7 p.w. K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w. K.A.S. są zgodne z art. 2, art. 7, art. 8, art. 32, i art. 60 Konstytucji RP, czego Sąd drugiej instancji całkowicie w swoich rozważaniach zaniechał i uchylił się od oceny priorytetowego żądania powoda - zasądzenia stosownego odszkodowania.

7) art. 228 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c. w zw. z art. 365 § 1 k.p.c., przez:

- błędne przyjęcie, że tzw. przekształcenie stosunku służby w stosunek pracy (art. 165 ust. 7 p.w. K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w. K.A.S.) stanowi jednolity proces (który następuje w ramach konsensusu obu stron), podczas gdy Sąd Najwyższy na mocy uchwały z 19 lutego 2020 r. (w sprawie o sygn. akt: III PZP 7/19) nakazującej wydanie świadectwa służby zwolnionym ze służby funkcjonariuszom, w wyniku tzw. przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy, jednoznacznie wskazał, że stosunek służby jest stosunkiem administracyjno-prawnym, a stosunek pracy - jest stosunkiem cywilno-prawnym, i w ramach tzw. przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy dochodzi do zwolnienia funkcjonariusza ze służby i w następnym kroku nawiązania stosunku pracy (są to dwa odrębne etapy powiązane jedynie czasowo), o odrębności stosunku służby i stosunku pracy wypowiedział się m.in. Sąd Rejonowy w Nowym Sączu w wyroku z 29 maja 2018 r. (sygn. akt: IV P 44/18). Sąd Okręgowy w Białymstoku nie zauważył, że konstrukcja art. 165 ust 7 p.w. K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w. K.A.S. zakrywa rzeczywistą przyczynę

zwolnienia ze służby, albowiem sugeruje, że zakończenie stosunku służby nastąpiło z woli obu strony. Tymczasem do zwolnienia powoda ze służby, wbrew jego woli, doprowadziła czynność Dyrektora IAS, złożenie: D. G., do 31 maja 2017 r. tzw. propozycji pracy.

8) art. 228 § 1 i § 2 k.p.c. w zw. z art. 15 § 1 pkt 2 i pkt 3 p.p.s.a. przez:

- błędne uznanie, że funkcjonariusz Służby Celnej (po przekształceniu *ex lege* Służby Celno-Skarbowej) który przyjął tzw. propozycję pracy - nie może wnosić do Sądu Pracy roszczenia ze stosunku służby (tj. o przywrócenie do służby, ewentualnie o odszkodowanie), gdy tymczasem Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale z 1 lipca 2019 r. (sygn. akt: I OPS 1/19) jednoznacznie rozstrzygnął, że funkcjonariusz zwolniony ze służby w ramach tzw. procesu przekształcenia stosunku służby w stosunek pracy (zwolnienia ze służby i nawiązania stosunku pracy na podstawie art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w.K.A.S.) może przed sądem pracy realizować roszczenia ze stosunku służby (w tym - wnosić o przywrócenie do służby ewentualnie o odszkodowanie - warunkiem *sine qua non* zgłoszenia takiego roszczenia nie jest uprzednie nie przyjęcie złożonej do dnia 31 maja 2017 r. przez Dyrektora IAS (tzw. propozycji pracy). Co ważne na mocy postanowienia z 4 lutego 2021 r. (sygn. akt: II PSKP 6/21) Sąd Najwyższy, częściowo zanegował uchwałę Naczelnego Sądu Administracyjnego z 1 lipca 2019 r. (sygn. akt: I OPS 1/19) i ocenił, że stosunek służby jest stosunkiem administracyjno-prawnym i wszelkie roszczenia z tego stosunku powinny być realizowane przed Sądem Administracyjnym. Z drugiej jednak strony Sąd Najwyższy doszedł do konkluzji, że skoro Sądy Administracyjne nie podjęły się rozpoznania spraw, funkcjonariusz może dochodzić swych praw ze stosunku służby, w trybie art. 199¹ k.p.c. przed Sądem Powszechnym). W efekcie przyjęcie tzw. propozycji pracy, pozostaje bez znaczenia dla dochodzenia słusznego roszczenia ze stosunku służby o przywrócenie do służby ewentualnie o odszkodowanie. W przypadku konstrukcji art. 165 ust. 7 p.w. K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w. K.A.S. funkcjonariusz nie miał żadnego wpływu na zwolnienie ze służby (o tym zdecydowała czynność Dyrektora IAS w B. - złożenie do 31 maja 2017 r. tzw. propozycji pracy - czynności która powodowała zupełnie odmienne skutki niż jej nazwa na to wskazuje). Jeśli funkcjonariusz nie miał wpływu na zwolnienie ze służby, to nie może świadomie pozbawić się roszczeń ze stosunku służby (w formie

nawiązania stosunku cywilno-prawnego). Sąd Najwyższy w uchwale z 19 lutego 2020 r. (sygn. akt: III PZP 7/19) ocenił, że regulacja art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w. K.A.S. nie ma charakteru odnowienia. Dyrektor IAS złożył powodowi tzw. propozycję pracy (rozstrzygającą o zwolnieniu ze służby). D. G. przyjął ww. propozycję i od 1 czerwca 2017 r. strony postępowania nawiązały stosunek pracy. Drogę do sądu powszechnego dla funkcjonariuszy zwolnionych ze służby z dniem 31 maja 2017 r. przez złożenie tzw. propozycji pracy (art. 165 ust. 7 p.w.K.A.S. w zw. z art. 171 ust. 1 pkt 2 p.w. K.A.S.) potwierdził Sąd Najwyższy w wyroku z 12 października 2022 r. (sygn. akt: III PSKP 78/21).

W przypadku nie uwzględnienia zarzutu opisanego w pkt I ppkt 10, wyrokowi Sądu Okręgowego zarzucono naruszenie przepisów prawa materialnego, które miały istotny wpływ na treść rozstrzygnięcia, a to art.:

III) art. 45 k.p. w zw. z art. 47¹ k.p. w zw. z art. 300 k.p. w zw. z art. 415 k.c. przez ich niezastosowanie, gdy tymczasem strona pozwana nie przedstawiła jakiegokolwiek dokumentu uzasadniającego dlaczego powód został zwolniony ze służby (mimo szczególnej ochrony stosunku służby uregulowanej w art. 104 u.s.c. - obowiązującego do 28 lutego 2017 r. i w art. 179 K.A.S. - obowiązującego od 1 marca 2017 r.) i braku wypełnienia choćby jednej przesłanki opisanej ww. przepisach prawa Z kolei o możliwości zastosowania przepisów Kodeksu Pracy, w stosunku do funkcjonariuszy Służby Celnej (następnie Służby Celno-Skarbowej), zwolnionych ze służby z naruszeniem prawa wypowiedział się Sąd Najwyższy w wyroku z 4 czerwca 2002 r. (sygn. akt: I PKN 232/01, LEX nr 1211319). Zaś, o prawie do żądania naprawienia szkody w całości wyrządzonej przez niezgodne z prawem rozwiązanie stosunku pracy (służby) i zastosowania subsydiarnie przepisów prawa cywilnego orzekł Sąd Najwyższy w uchwale z 1 marca 2018 r. (sygn. akt: III PK 18/17, Lex nr: 2496284). W przypadku braku możliwości zastosowania odpowiednio przepisów prawa pracy, należałoby uznać, że Dyrektor IAS w okresie 1 marca 2017 r. – 31 maja 2017 r. został wyposażony w prawo do niekontrolowanego zwalniania funkcjonariuszy ze służby, co w sposób oczywisty zaprzecza podstawowej zasadzie prawa administracyjnego - sądowej kontroli działalności organów administracji publicznej. Sąd Rejonowy Szczecin Centrum w Szczecinie w wyroku z 4 sierpnia 2020 r., w sprawie o sygn. akt: IX P 352/19, przywrócił powoda do służby

(zwolnionego ze służby funkcjonariusza w trybie art. 165 ust. 7 p.w. K.A., S.), stosując odpowiednio przepisy prawa pracy, przy założeniu, że stosunek służby jest szczególnym stosunkiem pracy z mianowania (ponownie przypominam, że Naczelny Sąd Administracyjny, w uchwale z 1 lipca 2019 r., I OPS 1/19 nie wskazał, że warunkiem koniecznym skierowania roszczenia ze stosunku służby jest nie przyjęcie tzw. propozycji pracy - są to dwa całkowicie odrębne stosunki prawne: stosunek służby - stosunek administracyjno-prawny, oraz stosunek pracy - stosunek cywilnoprawny, tak m.in. w uchwale z 19 lutego 2020 r., o sygn. akt: III PZP 7/19 uznał Sąd Najwyższy, nakazując wydanie świadectwa służby (przy zastosowaniu art. 188 K.A.S. *per analogiam*). Co ważne, linię orzeczniczą Sądu Rejonowego Szczecin Centrum potwierdził także Sąd Okręgowy w Łodzi w wyroku z 21 marca 2022 r. (sygn. akt: VIII Pa 12/21).

W związku z powyższym skarżący wniósł o:

1) uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez:

- zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 42 446,00 zł (słownie: czterdzieści dwa tysiące czterysta czterdzieści sześć złotych) wraz z ustawowymi odsetkami od 1 marca 2017 r. do dnia zapłaty, ewentualnie od 1 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za naruszenie zasad równego traktowania w procesie zwolnienia powoda ze Służby Celno-Skarbowej z dniem 31 maja 2017 r. (po uprzednim przeniesieniu *ex lege* ze Służby Celnej z dniem 1 marca 2017 r.),

ewentualnie:

2) w przypadku uwzględnienia zarzutu opisanego w pkt. III wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 14.850,21 zł (słownie: czternaście tysięcy osiemset pięćdziesiąt złotych 21/100) wraz z ustawowymi odsetkami od 1 marca 2017 r. do dnia zapłaty, ewentualnie od 1 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty, tytułem odszkodowania za niezgodne z prawem zwolnienie ze Służby Celno-Skarbowej (po uprzednim przeniesieniu *ex lege* ze Służby Celnej) oraz kwoty 27.595,79 zł (słownie: dwadzieścia siedem tysięcy pięćset dziewięćdziesiąt pięć złotych 79/100) tytułem naprawienia szkody z tytułu zwolnienia powoda ze Służby Celno-Skarbowej przez złożenie tzw. propozycji pracy bez uzasadnienia, wraz z ustawowymi odsetkami od 1 marca 2017 r. do dnia zapłaty, ewentualnie od 1 czerwca 2017 r. do dnia zapłaty.

Jeżeli Sąd Najwyższy oceni, że w sprawie należy przeprowadzić postępowanie dowodowe w znacznej części:

3) na zasadzie art. 398⁴ § 1 pkt 3 k.p.c. w zw. art. 398¹⁶ § 1 k.p.c. wniosł o uchylenie zaskarżonego wyroku Sąd Okręgowy w Białymstoku z 25 listopada 2022 r. (sygn. akt: V Pa 5/22) w całości, i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi drugiej instancji.

4) zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda zwrotu kosztów postępowania przed Sądem Najwyższym, w tym kosztów zastępstwa adwokackiego.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną strona pozwana wniosła o:

1. oddalenie skargi kasacyjnej powoda;
2. zasądzenie od skarżącego D. G. na rzecz Skarbu Państwa - Izby Administracji Skarbowej w B. kosztów procesu w postępowaniu kasacyjnym, w tym na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym - według nom przepisanych wraz z odsetkami, o których stanowi art. 98 § 1¹ k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty skargi kasacyjnej okazały się uzasadnione w stopniu wskazującym na konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku.

Na podstawie art. 398¹³ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy rozpoznaje skargę kasacyjną w granicach zaskarżenia oraz w granicach podstaw; w granicach zaskarżenia bierze jednak z urzędu pod rozwagę nieważność postępowania.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że jak wynika z jego uzasadnienia, zaskarżony wyrok został oparty na założeniu, zgodnie z którym zaproponowanie skarżącemu dalszego zatrudnienia u pozwanego spowodowało przekształcenie dotychczas wiążącego go z pozwanym stosunku służby w stosunek pracy, przy czym do owego przekształcenia doszło za zgodą powoda, na mocy porozumienia stron zawartego w wyniku przyjęcia propozycji nawiązania stosunku pracy. Założenie to Sąd drugiej instancji oparł na stanowisku wyrażonym przez Naczelny Sąd Administracyjny w uchwale składu siedmiu sędziów z 1 lipca 2019 r., I OPS 1/19 (ONSAiWSA 2019 Nr 5, poz. 71). Ponadto Sąd Okręgowy przyjął, że w tej sytuacji

nie doszło do wygaśnięcia stosunku służbowego skarżącego, natomiast ewentualna ochrona prawna przysługuje jedynie funkcjonariuszowi, którego stosunek służby uległ wygaśnięciu, a nie temu, który nadal pracuje.

Zdaniem Sądu Najwyższego, w składzie rozpoznającym niniejszą sprawę, oba przyjęte przez Sąd drugiej instancji założenia są jednak błędne. W tym zakresie Sąd Najwyższy przypomina, że na podstawie art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej Dyrektor Krajowej Informacji Skarbowej, dyrektor izby administracji skarbowej oraz dyrektor Krajowej Szkoły Skarbowości składają odpowiednio pracownikom oraz funkcjonariuszom, w terminie do 31 maja 2017 r., pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby, która uwzględnia posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania. Możliwość złożenia dotychczasowym funkcjonariuszom propozycji pracy określającej nowe warunki zatrudnienia została przewidziana w tej ustawie także w art. 167 ust. 2 (w stosunku do funkcjonariuszy pełniących służbę w komórkach urzędu obsługującego ministra właściwego do spraw finansów publicznych). Zgodnie z art. 170 ust. 2 ustawy wprowadzającej funkcjonariusz, któremu przedstawiono propozycję zatrudnienia albo pełnienia służby, składa w terminie 14 dni od dnia jej otrzymania oświadczenie o przyjęciu albo odmowie przyjęcia propozycji. Niezłożenie oświadczenia w tym terminie jest równoznaczne z odmową przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby. Stosunki służbowe osób pełniących służbę w jednostkach KAS, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 1, 2, 3 i 6 ustawy o KAS (komórkach organizacyjnych urzędu obsługującego ministra, Krajowej Informacji Skarbowej, izbach administracji skarbowej i Szkole), wygasają: (-) z dniem 31 sierpnia 2017 r., jeżeli osoby te w terminie do dnia 31 maja 2017 r. nie otrzymają pisemnej propozycji określającej nowe warunki zatrudnienia albo pełnienia służby; (-) po upływie 3 miesięcy, licząc od miesiąca następującego po miesiącu, w którym funkcjonariusz złożył oświadczenie o odmowie przyjęcia propozycji zatrudnienia albo pełnienia służby, jednak nie później niż w dniu 31 sierpnia 2017 r. (art. 170 ust. 1 ustawy wprowadzającej). Wygaśnięcie stosunku służbowego funkcjonariusza w opisanych przypadkach traktuje się jak zwolnienie ze służby (art. 170 ust. 3 ustawy wprowadzającej). Skutki przyjęcia propozycji zatrudnienia przez dotychczasowego funkcjonariusza określa z kolei art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy

wprowadzającej, zgodnie z którym w przypadku przyjęcia propozycji zatrudnienia, z dniem określonym w propozycji, dotychczasowy stosunek służby w służbie przygotowawczej albo stałej przekształca się odpowiednio w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę na czas nieokreślony albo określony.

Na tle powołanych przepisów w orzecznictwie Naczelnego Sądu Administracyjnego wystąpiła rozbieżność dotycząca wykładni art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej. Według jednego stanowiska brzmienie tego przepisu pozwala na przyjęcie, że wskutek przekształcenia stosunku służbowego w stosunek pracy dochodzi w istocie do wygaśnięcia stosunku służbowego funkcjonariusza, co oznacza, że także w tym przypadku stosunek służbowy zakończony być musi decyzją (por. wyroki Naczelnego Sądu Administracyjnego z 8 lutego 2019 r.: I OSK 1744/18, LEX nr 2678003; I OSK 1899/18, LEX nr 2677908 i I OSK 1900/18, LEX nr 2677981). Tylko bowiem przez wydanie aktu administracyjnego możliwe jest wykluczenie wszelkiej dowolności w działaniu organu. Zapobiega on arbitralności w ocenie funkcjonariusza przez zwierzchnika. Reorganizacja nie może być wykorzystywana jako okazja do niekontrolowanej względami merytorycznymi wymiany kadr. Taki sposób interpretacji odpowiada dyrektywom wykładni systemowej, uwzględnia ogół przepisów mieszczących się w rozdziale trzecim ustawy wprowadzającej - Przepisy uchylające, przejściowe, dostosowujące, końcowe. Wykładnia taka ma także charakter prokonstytucyjny, pozwalając na zachowanie gwarancji konstytucyjnych i praw przewidzianych w art. 45 ust. 1 i art. 60 Konstytucji RP.

Zgodnie natomiast z drugim stanowiskiem, na skutek przyjęcia propozycji zatrudnienia przez dotychczasowego funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej - stosunek służbowy przekształca się w stosunek pracy i nie ma konieczności wydawania decyzji administracyjnej dotyczącej zakończenia stosunku służbowego. Pogląd taki został przedstawiony w wyrokach Naczelnego Sądu Administracyjnego z 17 stycznia 2019 r., I OSK 996/18 (LEX nr 2629767) i z 30 stycznia 2019 r., I OSK (LEX nr 2643558). Jednocześnie przedstawione stanowisko nie oznacza naruszenia prawa do sądu strony przez zamknięcie drogi sądowej (art. 45 ust. 1 w związku z art. 77 ust. 2 Konstytucji RP). Dotychczasowy funkcjonariusz, który zmierza do tego, aby zachować przysługujący mu uprzednio status służbowy funkcjonariusza Służby

Celno-Skarbowej, swoje prawa może realizować w ramach sporu o roszczenia ze stosunku służbowego. Stosownie do art. 277 ustawy o KAS spory o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy w sprawach niewymienionych w art. 276 ust. 1 rozpatruje bowiem sąd właściwy w sprawach z zakresu prawa pracy. Przepis ten ma charakter szczególny, wyraźnie określając właściwość sądów powszechnych w tej kategorii spraw służbowych na gruncie przywołanej ustawy, która nie została wyraźnie zakwalifikowana do właściwości sądu administracyjnego (por. postanowienie Naczelnego Sądu Administracyjnego z 24 stycznia 2018 r., I OSK 2826/17, LEX nr 2435381).

Rozbieżności te zostały usunięte powołaną wyżej uchwałą składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z 1 lipca 2019 r., I OSP 1/19. Stwierdzono w niej, że przyjęcie przez funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej propozycji zatrudnienia i przekształcenie, z dniem określonym w tej propozycji, na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej ustawę o KAS, dotychczasowego stosunku służby w służbie przygotowawczej lub stałej w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę odpowiednio na czas nieokreślony albo określony, nie wiąże się z obowiązkiem właściwego organu do wydania decyzji orzekającej o zakończeniu stosunku służbowego. Uzasadniając to stanowisko, Naczelny Sąd Administracyjny podkreślił, że przekształcenie na podstawie art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej stosunku służbowego w stosunek pracy dochodzi do skutku za zgodną wolą obu stron. Skoro w omawianym przypadku nie dochodzi do wygaśnięcia dotychczasowego stosunku służbowego w oparciu o art. 170 ust. 1 ustawy wprowadzającej, to nie ma podstawy, aby przyjąć, że ma tu zastosowanie art. 170 ust. 3 tej ustawy nakazujący traktowanie wygaśnięcia stosunku służbowego jak zwolnienia ze służby, którego należy dokonywać w formie decyzji (art. 276 ust. 2 ustawy o KAS). W konsekwencji uznać więc należy, że w przypadku przekształcenia dotychczasowego stosunku służbowego nie ma w ustawie podstawy prawnej do wydania decyzji w przedmiocie stwierdzenia jego wygaśnięcia. Podobnie nie można wywieść obowiązku wydania decyzji kończącej stosunek służbowy dotychczasowego funkcjonariusza Służby Celnej, który przyjął propozycję zatrudnienia z art. 179 i 180 ustawy o KAS statuujących przesłanki zwolnienia funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej. Przepisy te nie znają bowiem przesłanki

zwolnienia funkcjonariusza ze służby z powodu przyjęcia przez niego propozycji pracy, o której mowa, zaś zawarte w tym przepisie wyliczenie przesłanek zwolnienia celnika ze służby posiada charakter zamknięty. Naczelny Sąd Administracyjny powołał się też na pogląd, że domniemanie załatwienia sprawy w drodze decyzji możliwe jest do przyjęcia tylko w sytuacji, gdy przepisy prawa upoważniają organ administracji publicznej do załatwienia sprawy administracyjnej, lecz nie określają formy jej załatwienia. Jednocześnie zaznaczył, że pogląd o domniemaniu działania w formie decyzji administracyjnej, jeżeli ustawodawca nie sprecyzował prawnej formy działania administracji w danej sprawie, ma sens tylko wówczas, gdy przepisy prawa upoważniają organ administracji publicznej do załatwienia indywidualnej sprawy administracyjnej w sposób władczy i jednostronny, lecz nie określają formy rozstrzygnięcia tej sprawy. W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego, taka sytuacja nie ma miejsca w przypadku przekształcenia dotychczasowego stosunku służby w służbie przygotowawczej albo stałej w stosunek pracy, ponieważ art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej wyraźnie stanowi, że organ, decydując się w odniesieniu do konkretnego funkcjonariusza na zastosowanie tego rozwiązania, ma podjąć stosowne działanie w formie cywilnoprawnej, tzn. ma złożyć propozycję w drodze oświadczenia woli o konkretnej treści. Nie można zatem przyjąć, że w tym zakresie jego działanie ma charakter władczy i jednostronny.

Należy jednak mieć na uwadze, że Sąd Najwyższy w uchwale z 19 lutego 2020 r., III PZP 7/19 (OSNP 2020 nr 7, poz. 63) przyjął, że strony stosunku służbowego, zawierając umowę o pracę (w wyniku przyjęcia propozycji zatrudnienia z ustawy wprowadzającej), jednocześnie przyjmują, że ulega zakończeniu dotychczasowy administracyjnoprawny stosunek służbowy funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej. Nie jest to jednak „przekształcenie”, w którym nowy stosunek pracy zastępuje poprzedni, czyli przykładowo jak w odnowieniu z art. 506 k.c., lecz sytuacja, w której poprzedni stosunek służby ulega zakończeniu i strony zawierają nowy (odrębny) stosunek prawny (stosunek pracy). Ta zmiana ma u podstaw ukształtowaną ustawą alternatywę, w której istnieje wybór między przyjęciem propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę a wygaśnięciem stosunku służbowego. Wybór zatrudnienia pracowniczego nie oznacza zatem, że stosunek służbowy nie kończy się. Ustanie w takiej sytuacji stosunku służbowego, wynikające

w istocie z uzgodnienia, że funkcjonariusz będzie zatrudniony jako pracownik, uzasadnia stwierdzenie, że dochodzi w istocie do zwolnienia z dotychczasowej służby.

Stanowisko zawarte w powołanej uchwale podzielił także Sąd Najwyższy w wyroku z 4 lutego 2021 r., II PSKP 6/21 (LEX nr 3117767), dodając, że o ile możliwe jest przekształcenie tego samego stosunku prawnego przez zmianę jego warunków i wtedy można mówić o jego kontynuacji na zmienionych warunkach, o tyle nie ma możliwości kontynuacji administracyjnoprawnego stosunku prawnego przez zastąpienie go stosunkiem cywilnoprawnym. Nie ma zatem racji Naczelny Sąd Administracyjny, stwierdzając, że przekształcenie, o którym mowa w art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej, w znaczeniu prawnym oznacza, że dotychczasowy stosunek prawny ulega transpozycji w nowy oraz że stary stosunek prawny nie zostaje zakończony, lecz zmieniony, a więc nie ma potrzeby wydawania aktu administracyjnego lub podejmowania czynności, które jednoznacznie określałyby datę i przyczyny zakończenia poprzedniego stosunku prawnego. W powołanych w uzasadnieniu uchwały I OPS 1/19 przykładach przekształceń zawsze chodziło bowiem o przekształcenie tego samego rodzajowo stosunku prawnego - stosunku pracy. O tym stanowi art. 25¹ § 3 k.p., zgodnie z którym po upływie 33 miesięcy od dnia zawarcia umowy o pracę na czas określony - następuje jej przekształcenie w umowę na czas nieokreślony. Takie samo znaczenie ma art. XV § 1 ustawy z 5 lipca 1974 r. - przepisy wprowadzające Kodeks pracy, w myśl którego stosunek pracy pracowników mianowanych, podlegających ustawie z 17 lutego 1922 r. o państwowej służbie cywilnej (Dz.U. z 1974 r. Nr 24, poz. 142), został przekształcony w stosunek pracy oparty na umowie o pracę na czas nieokreślony. Podobne rozwiązanie zostało zawarte w art. 145 ust. 1 ustawy z 18 grudnia 1998 r. o służbie cywilnej (Dz.U. z 1999 r. Nr 49, poz. 483), wedle którego stosunek pracy Szefa Służby Cywilnej i dyrektora generalnego urzędu przekształcał się z mocy prawa w stosunek pracy na podstawie powołania. W żadnym z tych przypadków nie nastąpiło zaś przekształcenie stosunku służbowego funkcjonariusza służb mundurowych (stosunku administracyjnoprawnego) w stosunek pracy, a taki właśnie stosunek - stosunek służbowy (stosunek administracyjnoprawny) funkcjonariusza służb mundurowych, powstały w drodze mianowania, łączył i łączy funkcjonariusza z

urzędem celno-skarbowym (por. np. postanowienie Sądu Najwyższego z 9 stycznia 2007 r., II PZP 7/06, OSNP 2008 nr 1-2, poz. 16; postanowienie Sądu Najwyższego z 7 lutego 2006 r., OSNP 2007 nr 1-2, poz. 12; uchwałę Sądu Najwyższego z 5 czerwca 2008 r., II PZP 9/08, OSNP 2008 nr 23-24, poz. 343; wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 3 października 2006 r., I OSK 210/06, LEX nr 281419; wyrok Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego w Warszawie z 23 stycznia 2007 r., LEX nr 299847 oraz wyrok Trybunału Konstytucyjnego z 19 października 2004 r. sygn. akt K 1/04, OTK-A 2004 Nr 9, poz. 93). Błędny jest zatem pogląd Naczelnego Sądu Administracyjnego, że w przypadku opisanym w art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej następuje przekształcenie stosunku pracy z mianowania w stosunek pracy na podstawie umowy o pracę, który, jak się zdaje, legł u podstaw poglądu o dopuszczalności takiego przekształcenia. W związku z powyższym uprawniony jest wniosek, że, po pierwsze, dochodzi do ustania stosunku służbowego, po drugie, ustanie to jest skutkiem załatwienia indywidualnej sprawy administracyjnej w sposób władczy i jednostronny, tj. przez nieprzedstawienie propozycji dalszej służby. Właśnie nieprzedstawienie propozycji dalszej służby jest wspólnym mianownikiem jej ustania, w każdym z przypadków określonych w ustawie wprowadzającej ustawę o KAS. Ustawa wprowadzająca konstruuje osobną instytucję wygaśnięcia stosunku służbowego, odmienną od tej, którą reguluje art. 182 ustawy o KAS. Model ten jest związany z reformą służb celno-skarbowych, której filozofią jest ustanie lub kontynuacja stosunków służbowych funkcjonariuszy uzależnione w pierwszej kolejności od decyzji przełożonego, który składa lub nie propozycję dalszej służby. Wedle tego, a nie innego wzorca ustaje także stosunek służbowy funkcjonariusza, który przyjął zaproponowane warunki zatrudnienia, ale nie otrzymał propozycji dalszej służby. Występująca niespójność między nadaną instytucji nazwą („przekształcenie”) a jej istotą, która polega na ustaniu jednego stosunku prawnego i powstaniu nowego, ma wpływ na wykładnię omawianych przepisów, gdyż pozostanie wyłącznie przy wykładni językowej prowadziłoby do nieakceptowalnych rezultatów. Przyjęcie koncepcji kontynuacji stosunku prawnego na skutek jego przekształcenia godziłoby w standardy konstytucyjne, gdyż bez żadnego racjonalnego, usprawiedliwionego ważnymi racjami powodu różnicowałoby sytuację zwolnionych ze służby funkcjonariuszy w zakresie prawa do sądu (art. 45 Konstytucji RP). Zgodnie

z art. 32 Konstytucji RP, wyrażającym zasadę równego traktowania i niedyskryminacji, wszyscy są wobec prawa równi i mają prawo do równego traktowania przez władze publiczne; nikt zaś nie może być dyskryminowany w życiu politycznym, społecznym lub gospodarczym z jakiejkolwiek przyczyny. Trybunał Konstytucyjny, dokonując wykładni powyższych zasad, wyjaśnił, że wszystkie podmioty prawne, charakteryzujące się daną cechą istotną w równym stopniu, mają być traktowane równo, to znaczy według jednakowej miary, bez zróżnicowań zarówno dyskryminacyjnych, jak i faworyzujących. Dopuszczalne jest zatem odmienne traktowanie przez prawo różnych podmiotów. Natomiast wszelkie odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych muszą znajdować podstawę w odpowiednio przekonujących argumentach. Racje te muszą zaś mieć charakter relewantny (a więc pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma i służyć realizacji tego celu i treści) i proporcjonalny (czyli waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych) i muszą pozostawać w jakimś związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi, uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych (por. orzeczenia Trybunału Konstytucyjnego: z 9 marca 1988 r., OTK 1988 Nr 1, poz. 1; z 3 marca 1987 r., P 2/87, OTK 1987 Nr 1, poz. 2; z 28 listopada 1995 r., K 17/95, OTK 1995 Nr 3, poz. 18; z 3 września 1996 r., K 10/96, OTK 1996 Nr 4, poz. 33; z 29 września 1997 r., K 15/97, OTK 1997 nr 3-4, poz. 37; z 14 maja 2001 r., SK 1/00, OTK 2001 nr 4, poz. 84; z 14 lipca 2004 r., SK 8/03, OTK-A 2004 Nr 7, poz. 65 i z 24 kwietnia 2006 r., P 9/05, OTK-A 2006 Nr 4, poz. 46 i powołane tam orzecznictwo oraz z 16 listopada 2010 r., P 86/08, OTK - A 2010 Nr 9, poz. 101).

Należy zauważyć, że przyjęcie koncepcji przekształcenia stosunku prawnego łączącego funkcjonariusza z urzędem, oznaczającej jego kontynuację przeciwstawiające się koncepcji zakończenia stosunku służbowego i nawiązania stosunku pracy, pozbawiłoby funkcjonariuszy możliwości ochrony ich praw na podstawie środków prawnych przewidzianych dla innych funkcjonariuszy, których stosunek służby wygaśł na podstawie przepisów ustawy wprowadzającej ustawę o KAS. Skoro pod instytucją „przekształcenia” stosunku służbowego ustawodawca *de*

facto unormował jego ustanie, to oczywiste jest, że funkcjonariusz, którego taki skutek (ustanie służby) dotknął, musi być - na równych prawach - objęty przewidzianą dla tego skutku ochroną prawną. Wynikać ona może jedynie z art. 276 ust. 2-6 ustawy o KAS w związku z art. 170 ust. 3 ustawy wprowadzającej, a nie z art. 277 ust. 2 ustawy o KAS. Sąd Najwyższy w omawianym obecnie wyroku nie zgodził się również z poglądem wyrażonym w uchwale I OPS 1/19, że w omawianym przypadku ma zastosowanie art. 277 ustawy o KAS. Owszem otwiera on drogę sądową (przed sądem pracy) w sporach o roszczenia ze stosunku służbowego funkcjonariuszy w sprawach niewymienionych w art. 276 ust. 1 ustawy o KAS, jednakże przepisy art. 276 ust. 2-6 tej ustawy wykluczają z tej kategorii sprawę związaną z wygaśnięciem stosunku pracy. Stanowią one bowiem, że zwolnienie ze służby (a za takie uważa się także wygaśnięcie stosunku służbowego na skutek nieprzedstawienia propozycji dalszej służby) podlega kontroli instancyjnej w postępowaniu administracyjnym (i kontroli sądów administracyjnych). Jak zwrócił zaś uwagę Sąd Najwyższy w uchwale z 8 czerwca 2008 r., II PZP 5/10 (OSNP 2010 nr 23-24, poz. 279), w orzecznictwie przyjmuje się, że brak w ustawie wyraźnego wskazania, iż określone indywidualne sprawy administracyjne są rozstrzygane w drodze decyzji administracyjnej, nie przesądza o tym, że sprawa nie należy do kategorii spraw administracyjnych załatwianych w drodze decyzji administracyjnej w postępowaniu unormowanym przepisami Kodeksu postępowania administracyjnego. Taki pogląd wyrażony został między innymi w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 18 listopada 2009 r. (OSNP 2010 nr 7-8, poz. 82), a także w uzasadnieniach: uchwały składu siedmiu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z 12 października 1998 r., OPS 6/98 (ONSA 1999 Nr 1, poz. 3) oraz uchwały składu pięciu sędziów Naczelnego Sądu Administracyjnego z 15 listopada 1999 r., OPK 24/99 (ONSA 2000 Nr 2, poz. 54), według których przepisy prawa materialnego przewidują formę załatwienia danej sprawy administracyjnej nie tylko w sposób bezpośredni, przez wyrażne wskazanie, iż w sprawie wydawana jest decyzja administracyjna albo że do rozpoznania sprawy stosuje się Kodeks postępowania administracyjnego, ale także w sposób pośredni, na przykład przez wyrażoną w formie czasownikowej kompetencję organu administracji do rozstrzygania sprawy (na przykład „zezwała”, „przydziela”, „potwierdza”, „wyraża zgodę”). W uzasadnieniu powołanej uchwały z 15

listopada 1999 r., OPK 24/99, podniesiono, że gdy ustawodawca nie określi wyraźnie, w jakiej formie prawnej sprawa powinna być załatwiona, rozstrzygające znaczenie ma charakter sprawy oraz treść przepisów będących podstawą działania organu administracji, do którego właściwości należy załatwienie sprawy. Jeżeli z tych przepisów wynika, że wymagane jest jednostronne rozstrzygnięcie organu administracji o wiążących konsekwencjach obowiązującej normy prawa administracyjnego dla indywidualnie określonego podmiotu i konkretnego stosunku administracyjnoprawnego, to oznacza to, że sprawa wymaga rozstrzygnięcia w drodze decyzji administracyjnej. Brak wyraźnego określenia prawnej formy załatwienia sprawy dotyczącej wygaśnięcia stosunku służbowego funkcjonariusza nie przesądza więc o tym, że sprawa ta nie podlega załatwieniu w drodze decyzji administracyjnej.

Należy wziąć pod uwagę, że wyrażony w wyroku z 4 lutego 2021 r., II PSKP 6/21, pogląd dotyczący wygaśnięcia stosunku służbowego jako skutku przyjęcia propozycji dalszego zatrudnienia funkcjonariusza Służby Celno-Skarbowej w ramach stosunku pracy został następnie podtrzymany między innymi w wyrokach Sądu Najwyższego: z 16 marca 2023 r., III PSKP 19/22 (OSNP 2023 nr 9, poz. 98); z 9 maja 2023 r., III PSKP 31/22 (LEX nr 3559616) oraz z 17 maja 2023 r., I PSKP 94/21 (LEX nr 3561949). W pierwszym z tych wyroków (III PSKP 19/22) Sąd Najwyższy uzupełniając podkreślił także, że w wyniku tej procedury funkcjonariusz, świadczący dotychczas pracę na podstawie stosunku służbowego - a zatem podstawie prawnej gwarantującej wysoką stabilność i pewność zatrudnienia - z dnia na dzień tracił swój status. Jednakże tylko pozornie skutek ten następował z mocy prawa. W rzeczywistości był bowiem uzależniony od woli podmiotu wskazanego w ustawie (Dyrektora IAS). Wobec tego pozostawienie tej czynności poza kontrolą sądową kłóciło się z konstytucyjną gwarancją dostępu do służby publicznej na jednakowych zasadach (art. 60 Konstytucji). Jednakowe zasady, o których mowa w art. 60 Konstytucji, obowiązują bowiem nie tylko osoby, które ubiegają się o przyjęcie do służby publicznej, ale również osoby, które w niej pozostają i osoby, które są z niej wydalone (M. Florczak-Wątor [w:] Konstytucja RP, Tom 1, Komentarz do art. 1-86, red. L. Bosek, M. Safjan, Warszawa 2016). Ustawa zasadnicza nie dookreśla kryteriów dostępu, lecz czyni to art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej, wskazując

jednoznacznie, że wówczas uwzględnia się: posiadane kwalifikacje, przebieg dotychczasowej służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania funkcjonariusza. W ten sposób rysuje się pełna norma, która z jednej strony pozwala organom administracji skarbowej złożyć pisemną propozycję określającą nowe warunki zatrudnienia, z drugiej nie pozwala na swobodne (uznaniowe) dyspozycje w oderwaniu od ustawowych przesłanek. Decydujące (w tym zakresie) są zatem kryteria podmiotowe (przebieg służby i kwalifikacje), a nie kryterium przedmiotowe (zadania przechodzą do jednostki, w której organy administracji skarbowej przewidziały tylko pracownicze zatrudnienie). Z tego względu, jeśli kryteria są sprawdzalne i mogą stanowić czynnik weryfikacyjny, to znaczy, że przeniesienie do zatrudnienia pracowniczego może być uznane za racjonalne i podyktowane względami wyłącznie opisanymi w art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej. Oceny tej nie modyfikuje natomiast limit etatów w służbie, skoro nadal możliwe jest postępowanie kwalifikacyjne do Służby Celno-Skarbowej (art. 153 ustawy o KAS), co oznacza, że z jednej strony przenosi się do pionu pracowniczego doświadczanego funkcjonariusza, by w perspektywie uruchomić nabór do służby przygotowawczej.

Sąd Najwyższy w wyroku z 16 marca 2023 r., III PSKP 19/22 podkreślił też, że omawiane przepisy (ustawy wprowadzającej i ustawy o KAS) były redagowane pod kątem ewentualnej kontroli administracyjnej. Przemawia za tym siatka pojęć ujęta w art. 184 ust. 1 ustawy o KAS. Jednak ten tryb wskutek powołanej uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego I OPS 1/19 został ostatecznie wykluczony. W takim razie tych samych roszczeń (uchylenie decyzji, stwierdzenie nieważności) nie można przenosić wprost na orzeczenia sądu powszechnego (pracy), który działa według innego *modus operandi*. Sąd powszechny nie jest sądem odwoławczym od rozstrzygnięć organu administracji, lecz działa następnie, to znaczy wskutek przekształcenia węzła prawnego (*de facto* wcześniej ustania a następnie nawiązania nowego stosunku prawnego) reaguje stosownie do żądania zgłoszonego przez uprawniony podmiot. Sąd Najwyższy podniósł także, że o ile nieprzyjęcie takiej oferty w postaci nowych warunków pracy i płacy na „ucywilnionym” stanowisku jest swobodnym wyborem pracownika, o tyle w kontekście służby, ta sama oferta odnosi taki skutek, że niepodpisanie jej prowadzi do zwolnienia ze służby. Złożenie oferty nie jest przede wszystkim uznawane - co istotne - za decyzję administracyjną, od

której można byłoby się odwołać, jak również nie ma wskazanych przesłanek stanowiących podstawę wyboru konkretnego funkcjonariusza do zakończenia stosunku służby. W takim razie do osiągnięcia zamierzonego rezultatu, w myśl art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej, wystarczające jest pisemne złożenie propozycji dalszego zatrudnienia na podstawie umowy o pracę, którą następnie funkcjonariusz przyjmuje albo odmawia (art. 170 ust. 2 ustawy wprowadzającej). Jednakże przyjęcie takiej propozycji nie tamuje drogi do uruchomienia postępowania sprawdzającego. Brak propozycji kontynuowania stosunku służby, przy jednoczesnym ukryciu motywów nieprzedstawienia propozycji jest w odniesieniu do funkcjonariuszy zaprzeczeniem jednomyślnego w doktrynie i orzecznictwie poglądu o szczególnej trwałości stosunku służbowego, której wyrazem jest dopuszczalność zwolnienia ze służby wyłącznie po zaistnieniu konkretnych ustawowych przesłanek i wykazaniu ich spełnienia w procedurze zapewniającej funkcjonariuszowi obronę i prawo do odwołania się oraz zaskarżenia do sądu administracyjnego ostatecznej decyzji o zwolnieniu ze służby (zob. T. Kuczyński (w:) *Stosunek służbowy, System Prawa Administracyjnego*, Tom 11, pod. red. R. Hausnera, Z. Niewiadomskiego i A. Wróbla, Warszawa 2011, s. 11). Mechanizm wynikający z art. 171 ust. 1 ustawy wprowadzającej zbliżony jest natomiast do znanej prawu pracy instytucji wypowiedzenia zmieniającego, tyle że na gruncie Kodeksu pracy nie jest dopuszczalna zmiana podstawy zatrudnienia, gdyż art. 42 § 2 k.p. nie obejmuje takiej konwersji. W judykaturze podkreśla się, że nie można za pośrednictwem wypowiedzenia zmieniającego dokonać zmiany warunków pracy nawiązanych na podstawie mianowania (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 19 stycznia 1998 r., I PKN 480/97, OSNAPiUS 1999 nr 1, poz. 5; z 23 lutego 1999 r., I PKN 595/98, OSNAPiUS 2000 nr 8, poz. 300), powołania i z wyboru (por. wyroki Sądu Najwyższego z 23 listopada 2001 r., I PKN 699/00, OSNP 2003 nr 22, poz. 541; z 20 czerwca 2001 r., I PKN 488/00, OSNP 2003 nr 10, poz. 242). Nie można także dokonać w drodze wypowiedzenia zmieniającego „zmiany” umowy bezterminowej na umowę terminową (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z 28 kwietnia 1994 r., I PZP 52/93, OSNAPiUS 1994 nr 11, poz. 169). Trudno także pominąć, że przedstawienie przez Dyrektora IAS oferty, na treść której powód nie miał wpływu, było z jednej strony czynnością kończącą administracyjnoprawny stosunek służby

funkcjonariusza i - z drugiej - rozpoczynającą stosunek pracowniczy. Żadne z powyższych przekształceń - zgodnie z przepisami reformującymi KAS - nie poddawało się negocjacom ani możliwości zaskarżenia. Przyjęcie propozycji zatrudnienia na podstawie umowy o pracę i na warunkach proponowanych w ofercie było jedyną możliwością chroniącą przed utratą zarobkowania. Stąd wniosek, że proces ten nie mógł przebiegać według swobodnego uznania podmiotu składającego propozycję. Postawienie funkcjonariusza w sytuacji przymusu ekonomicznego (odmowa przyjęcia propozycji wiązała się z utratą pracy) nie tylko pozwala zaakceptować rozwiązanie, w którym przyjmie on propozycję i jednocześnie - na wzór wypowiedzenia zmieniającego - zainicjuje postępowanie sądowe zmierzające do oceny, czy działania organu administracji skarbowej były zgodne z prawem (tu realizowały ustawowe kryteria doboru do służby), czy też nie. Dopiero tak ułożona procedura pozwala dostrzec wzajemne interferencje między prawem do kształtowania podstaw zatrudnienia, a prawem jednostki do poddania tej procedury ocenie sądowej z tej racji, że chodzi wszak o prawo kardynalne, jakim pozostaje prawo dostępu do sądu na tle nowego modelu ukształtowania służb celno-skarbowych. Niewątpliwie ideą tego nowego modelu było doprowadzenie do ustania stosunków służbowych, a pierwszym krokiem do tego było zachowanie się przełożonego (złożenie pisemnej propozycji). Tego rodzaju rozwiązanie jako ukierunkowane na przeniesienie szeregu osób z grona funkcjonariuszy w strefę prawa pracy, nie mogło być pozostawione (i nie jest) tylko w dyspozycji organów administracji skarbowej, bo wówczas ich działania nie podlegałyby kontroli w tak istotnej kwestii, jak ustanie jednego stosunku prawnego i powstanie nowego. Przecież Państwo co do zasady powinno wywiązywać się z przyjętych na siebie obowiązków (przyjęcie funkcjonariusza do służby), zaś potencjalne reformy prowadzące do utraty tego statusu muszą być transparentne i podejmowane z zachowaniem określonych procedur, które ustawodawca sam przewidział. Wszelkie wątpliwości na tym polu nie mogą być rozwiązywane bezrefleksyjnie. Dlatego uprawnione - i niezbędne - staje się przełamanie językowej wykładni prawa, co znaczy, że nawet, gdy jej rezultaty są jasne, ale pozostają w zasadniczej sprzeczności z hierarchią wartości systemu prawa, dopuszczalne staje się wykorzystanie innych metod wykładni prawa (por. L. Morawski: Zasady Wykładni

Prawa, Toruń 2010; E. Łętowska, K. Pawłowski: Sukces formalizmu - łatwy czy drogi? Europejski Przegląd Sądowy 2011 nr 8, s. 52-53).

Sąd Najwyższy składzie rozpoznającym niniejszą sprawę w pełni aprobuje taki właśnie kierunek wykładni powołanych wyżej przepisów ustawy wprowadzającej oraz ustawy o KAS. Podsumowując ten wątek rozważań, stoi więc na stanowisku, że po pierwsze, również przyjęcie przez funkcjonariusza Służby Celnej propozycji zatrudnienia na podstawie stosunku pracy (art. 171 ust. 1 pkt 2 ustawy wprowadzającej) powoduje ustanie (wygaśnięcie) dotychczasowego stosunku służbowego (administracyjnoprawnego). Po drugie, ustanie to jest skutkiem załatwienia indywidualnej sprawy administracyjnej w sposób władczy i jednostronny, to jest przez nieprzedstawienie propozycji dalszej służby (ale przedstawienie propozycji zatrudnienia na podstawie stosunku pracy). Po trzecie, nieprzedstawienie propozycji dalszej służby i przedstawienie propozycji zatrudnienia na podstawie stosunku pracy nie jest pozostawione swobodnemu uznaniu podmiotu składającego propozycję, lecz musi uwzględniać kryteria określone w art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej (posiadane kwalifikacje i przebieg dotychczasowej pracy lub służby, a także dotychczasowe miejsce zamieszkania). Po czwarte, procedura ta, w przypadku wystąpienia przez (byłego) funkcjonariusza z odpowiednim roszczeniem, podlega kontroli w postępowaniu sądowym.

Biorąc zatem pod uwagę powyższe rozważania i odnosząc je do ustalonego w sprawie stanu faktycznego, Sąd Najwyższy ocenił więc, że ma rację skarżący, zarzucając, że zaskarżony wyrok narusza art. 165 ust. 7, art. 170 i art. 171 ustawy wprowadzającej, podobnie jak art. 165 ust. 7 w zw. z art. 165 ust. 3 p.w. KAS, przez przyjęcie, że stosunek służbowy skarżącego nie ustał (nie wygasł) wskutek przekształcenia go w stosunek pracy oraz przez uznanie, że pracownikowi (funkcjonariuszowi), który nadal pracuje, nie przysługuje ochrona prawna, gdyż ta przysługuje jedynie w razie wygaśnięcia stosunku służbowego. Z przyczyn wyżej podniesionych należy bowiem przyjąć, że stosunek służbowy skarżącego, mimo przyjęcia przez niego propozycji zatrudnienia na podstawie stosunku pracy, uległ wygaśnięciu. Zastosowana wobec niego procedura powinna zatem podlegać kontroli pod kątem spełnienia kryteriów określonych w art. 165 ust. 7 ustawy wprowadzającej. Dopiero tak przeprowadzone postępowanie pozwoli zaś na prawidłową ocenę, czy

działania podjęte przez pozwanego wobec skarżącego były uzasadnione i uwzględniały przysługującą mu szczególną ochronę trwałości stosunku służbowego.

Nie jest natomiast uzasadniony ewentualny zarzut naruszenia przepisów Kodeksu pracy. Skarżący wywodzi bowiem swoje roszczenie ze stosunku służbowego, a więc stosunku administracyjnoprawnego. Tymczasem powołane w rozpoznawanej skardze kasacyjnej przepisy art. 45 k.p., art. 56 k.p. i art. 51 § 1 zd. 1 k.p. dotyczą stosunku pracy, a konkretnie umowy o pracę i znajdują zastosowanie do innych rodzajów stosunków pracy (z powołania, wyboru, mianowania i spółdzielczej umowy o pracę – art. 2 k.p.) na podstawie odpowiednich odesłań (na przykład zawartego w art. 69 k.p.). Ani Kodeks pracy, ani ustawa wprowadzająca i ustawa o KAS nie przewidują natomiast możliwości stosowania (choćby odpowiedniego) wymienionych przepisów do stosunków administracyjnoprawnych. Takim przepisem nie jest też w szczególności (niepowołany skądinąd w podstawach zaskarżenia) art. 5 k.p. I on odnosi się bowiem do pracowników, których stosunek pracy regulują przepisy szczególne. Ze względu na opisany wyżej specyficzny charakter stosunku służbowego nie może być też mowy o stosowaniu przepisów Kodeksu pracy do tego stosunku prawnego *per analogiam*.

Nie są uzasadnione również zarzuty kasacyjne podniesione przez skarżącego w ramach procesowej podstawy zaskarżenia. Zostały one bowiem wadliwie skonstruowane wskutek niepowołania właściwych przepisów regulujących postępowanie apelacyjne (na przykład art. 391 § 1 k.p.c. lub art. 378 § 1 k.p.c.), co samo w sobie powoduje, że nie mogły one stanowić podstawy skargi kasacyjnej w niniejszej sprawie. Wszystkie bowiem powołane przepisy prawa procesowego odnoszą się w pierwszej kolejności do postępowania przed sądem pierwszej instancji, a zatem powołanie się na ich uchybienie w postępowaniu apelacyjnym wymagało ich powiązania z tym postępowaniem, chociażby przez wykazanie związku z art. 391 § 1 k.p.c.

W związku z powyższym orzeczono jak w sentencji, zgodnie z art. 398¹⁵ § 1 k.p.c.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 108 § 2 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.

[r.g.]

[a.t]